

KNIHOVNY JAKO PILÍŘE DEMOKRACIE

OBSAH

Slovo redakce	3
CESTOVNÍ ZPRÁVY	4
Stadtbücherei Augsburg – Vlastimil Kerl	5
Stadtbücherei Weikersheim – Eva Hlavín	11
Bibliothek Heinrich Heine Halberstadt – Lada Kabelová	18
Bibliothek im Bahnhof Luckenwalde – Hana Šandová	26
Müncher Stadtbibliothek – Marie Janouchová	30
Stadtbibliothek Neuruppin – Jan Červinka	41
Zentral- und Landesbibliothek Berlin – Jan Červinka	41
AKTIVITY PRO PODPORU OBČANSKÉ SPOLEČNOSTI, KOMUNITY A DEMOKRACIE	46
Demokratická výchova v praxi	47
Fake news	51
Roboterwerkstatt lekce z oblasti robotiky	55
Knihovna věcí – každodenní aktivita	57
Objevujeme Půdu (knihovnu) s Actionbound	59
Digi SEN café	63
Bilderbuchkino: „Co by se stalo, kdyby...“ Daisy Mrázková	65
Knihovna jako brána do světa fantasy her	68
„Döner dialogy“ / „Kebab dialogy“ Osvětové čtení v kebab bistrech pořádané městskou knihovnou, které zapojuje místní komunity v berlínské čtvrti Pankow	71

SLOVO REDAKCE

V první polovině roku 2025 se čtyři knihovnice a dva knihovníci vydali na týdenní stáž do Německa, a to díky podpoře Česko-německého fondu budoucnosti. Proč právě Německo? V letech 2022 až 2025 probíhal projekt nazvaný PartnerLand, který iniciovala organizace Bibliothek und Information Deutschland – zastřešující platforma německých knihovnických spolků.

Cílem projektu bylo posílit odbornou spolupráci mezi knihovnami obou zemí, sdílet zkušenosti a otevřít prostor pro hlubší výměnu nejen odborných poznatků, ale i hodnot, které knihovny ztělesňují. Témata stáží se přirozeně dotýkala i otázek demokracie, občanské angažovanosti a role knihoven jako komunitních center.

V rámci návštěv jsme měli možnost nahlédnout, jak německé knihovny aktivně podporují demokratickou kulturu – pořádají diskuzní fóra, workshopy k demokracii, zapojují občany do rozhodovacích procesů a vytvářejí bezpečný prostor pro dialog. Knihovny tak potvrzují svou roli nejen jako poskytovatele informací, ale i jako demokratické infrastruktury – místa, kde se komunita setkává, sdílí a učí se spolu žít.

Účastnice a účastníci přivezli inspiraci, jak i české knihovny mohou napomáhat soudržnosti společnosti, rozvíjet místní partnerství a aktivně pracovat s komunitou v duchu demokratických principů. Výstupy ze stáže nabízíme ve formě krátkých metodických listů, které najdete na konci knihy.

Věříme, že tyto materiály podpoří knihovny v jejich úsilí stát se aktivními hráči občanské společnosti a že nabídnou praktické nápady, jak dál rozvíjet komunitní práci ve veřejném prostoru knihovny.

Děkujeme všem hostujícím knihovnám za inspirativní spolupráci.

Veronika Chruščová
Sdružení knihoven ČR, z.s.

Česko-německý
fond budoucnosti

Deutsch-Tschechischer
Zukunftsfonds

Publikace vychází za podpory Česko-německého
fondu budoucnosti.

MINISTERSTVO
KULTURY

Projekt česko-německé knihovnické
spolupráce je podpořen
Ministerstvem kultury ČR v rámci
dotačního programu VISK 1.

CESTOVNÍ ZPRÁVY

Městská knihovna Beroun

Vlastimil Kerl

V knihovně pracuje od roku 2024, předtím působil jako pracovník PR v muzeu, skoro 15 let také učil na SŠ (mimo jiné i mediální gramotnost v rámci občanské nauky), takže k médiím má blízko z různých stran. Do Městské knihovny Beroun nastoupil jako tzv. učící knihovník. Stará se o přípravu programů pro 2. stupeň ZŠ a pro SŠ a o komunikaci se školami. Kromě toho se podílí na organizaci Virtuální univerzity 3. věku a Berounské akademie.

STADTBÜCHEREI AUGSBURG

Stáž jsem absolvoval ve Stadtbücherei Augsburg (SBA) v dnech 18. 5. – 24. 5. 2025. Od pondělí do pátku jsem měl připravený program, při kterém jsem se účastnil aktivit knihovny, setkával se s jednotlivými pracovníky či se spolupracujícími institucemi. V rámci tohoto programu jsem se zaměřoval na aktivity k podpoře demokracie, občanské společnosti a komunitního života. Kromě toho jsem se také zajímal o praktické stránky chodu knihovny jako inspiraci pro své kolegy a s ohledem na zamýšlenou stavbu nové budovy Městské knihovny Beroun.

NEDĚLE 18. KVĚTNA

Příjezd do Augsburgu

PONDĚLÍ 19. KVĚTNA

Přivítání s paní Juttou Olbrich, provozní vedoucí SBA, která připravila program mé stáže. Účast na pondělní poradě, při které se řešily provozní záležitosti, služby jednotlivých pracovníků a program knihovny na aktuální týden. Prohlídka budovy a jednotlivých oddělení, představení se jednotlivým pracovníkům. Interaktivní prohlídka knihovny pomocí aplikace Actionbound, kterou zde používají pro prezentaci knihovny školním skupinám. Projekt „Rassismuskritische Kinderbuchanalyse“, při které SBA již třetím rokem spolupracuje se zdejší vysokou školou Fachhochschule Augsburg (studenti vyhodnocují neutralitu a korektnost dětských knih z hlediska rasismu, doporučené knihy jsou pak označovány nálepkou).

Odpoledne účast na schůzce pracovní skupiny k tomuto projektu (studenti oboru sociální práce), která připravovala mediální výstupy k aktuálnímu ročníku).

Večer přednáška „Europe after Work“, kterou pořádalo v knihovně zdejší Europabüro v rámci festivalu „Augsburger Europawochen 2025“. Na přednášce vystoupil zdejší rodák, který pracuje v Bruselu ve vedení EU v oblasti justice, a představil, jak se jeho oblast vyvíjí.

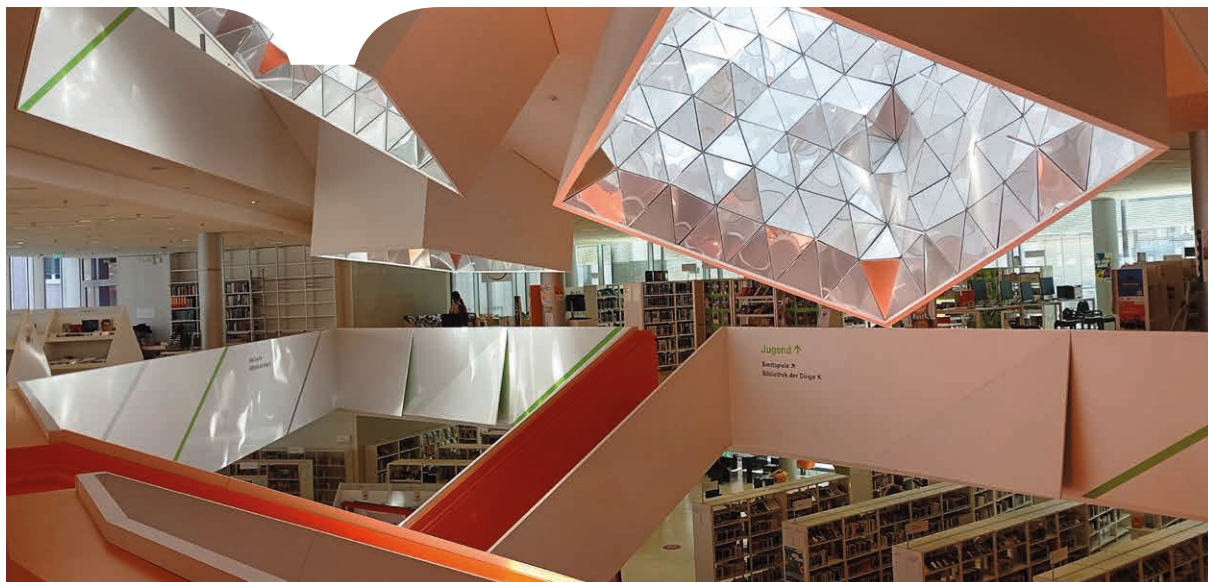

ÚTERÝ 20. KVĚTNA

Účast na workshopu „Demokratická výchova“ – program pro 4. ročník ZŠ, pořádaný v knihovně institucí Büro für gesellschaftliche Integration (Kancelář pro společenskou integraci – odbor zřízený městským úřadem Augsburg). Cílem bylo přiblížit dětem, jak funguje demokracie, k čemu je prospěšná a jak ji mohou využít. Lektorka paní Moncalero měla program skvěle připravený (viz návrh přenositelné aktivity). Aktivně jsem se zapojil do druhé části workshopu, ve které si děti vytvářely volební programy pro své politické strany, a po skončení workshopu jsem s lektorkou diskutoval o koncepci podobných programů.

Odpoledne konzultace s mediálním pedagogem Paulem Wollnym o chodu dětského oddělení a o nabídce programů SBA pro školy. Následně účast na programu pro děti, který učil programování pomocí ozobotů.

STŘEDA 21. KVĚTNA

Rozhovor s ředitelkou knihovny na téma role knihoven při podpoře demokracie. Paní ředitelka mi představila akce, které slouží k rozvoji občanské společnosti a demokracie, jako je například řada Respekt. Jde o tematicky zaměřená čtení, přednášky, filmy nebo rozhovory s lidmi z různých minorit = šance potkat se s nimi na neutrální půdě a poznat je osobně. Probíhá celoročně, vstup zdarma.

Dlouhá noc knihoven – v roce 2025 poprvé, konala se ve vícero městech v Německu. V Augsburgu spolupracovala SBA s knihovnou zdejší vysoké školy, 14.00–22.00, cca 2 000 návštěvníků, na programu např. Poetry Slam, samoobslužný workshop o dezinformacích, knihovnický Escape Game, Silent Disco.

Paní ředitelka mě seznámila také s praktickým fungováním knihovny, která je zřízena městem Augsburgem.

Odpoledne návštěva Europabüro – oficiální zastoupení EU (Europedirect), které sídlí v několika německých (i českých) městech včetně Augsburgu. Představení činnosti této kanceláře panem Wessel-Bothem (informování a propagace EU – veřejnost, školy, projekt Europawochen).

Následně konzultace s kolegy, kteří v SBA pracují v oddělení pro mládež a pro dospělé. Zaujala mě např. prezentace knih, které trendují na TikToku, nebo digitální poradna pro seniory.

ČTVRTEK 22. KVĚTNA

Schůzka s paní Spohnovou v Kanceláři pro společenskou integraci. Účast na jednání pracovní skupiny, která měla za cíl přípravu akčního plánu pro začlenění menšin, nezaměstnaných, seniorů, hendikepovaných či jinak znevýhodněných lidí do společnosti.

Rozhovor se zaměstnankyní SBA, která se stará o tzv. Lese-Inseln. Jedná se o unikátní projekt, který zatím funguje jen v Augsburgu. Místní knihovna při něm ve spolupráci se spolky, dobrovolníky a městem Augsburgem zřizuje a podporuje školní knihovny. Zapojeno je 13 škol, město platí vybavení knihoven, spolek knihy, chod zajišťují učitelé nebo dobrovolníci.

Rozhovor se zaměstnankyní SBA, která má na starosti prohlídky knihovny pro školy a také mediální programy. Výměna zkušeností.

PÁTEK 23. KVĚTNA

Konzultace s paní Tichov, která mi představila úspěšný projekt „Lange Nacht der Demokratie“ (Dlouhá noc demokracie) – koná se každoročně v různých německých městech, pro veřejnost zdarma, 18.00–24.00, vždy zapojení místních knihoven, městských úřadů, škol, kulturních institucí a spolků. Na program minulého ročníku byly např. přednášky politologa, studentské projekty, workshopy (dezinformace), výstavy fotografií, workshopy různých neziskových organizací, ale i např. digibus (autobus vybavený jako

volební místnost, kde si děti mohou vyzkoušet volby) nebo představení online platformy pro participaci občanů na chodu města).

Rozhovor s kolegy na hlavním pultu knihovny, výměna zkušeností – registrace, nejčastější čtenářské dotazy, rezervace knih, upomínky, poplatky, samoobslužné půjčování, komunikace s návštěvníky atd.

Účast na workshopu „Objevujeme svět s bee-boty“ (pro děti předškolního věku, základy pro ovládání (programování) bee-botů zábavnou formou).

Závěrečný rozhovor s ředitelkou knihovny paní Tanjou Fottner a provozní vedoucí paní Juttou Olbrich.

SOBOTA 24. KVĚTNA

Návrat do ČR

Pobyt v SBA byl v mnoha ohledech inspirující. Po návratu jsem v naší knihovně připravil prezentaci, ve které jsem kolegům ukázal, jak funguje knihovna v Augsburgu a jak bychom mohli rozšířit nabídku našich služeb. Zabývali jsme se také praktickým prostorovým uspořádáním knihovny, propagačními materiály nebo rozložením pracovních úkolů a doby nebo zapojením dobrovolníků. Stáž mi také ukázala, jak důležitá je podpora vedení města, angažování pracovníci a spolupráce s dalšími aktéry komunitního života v obci.

Městská knihovna Milevsko

Eva Hlavín

Od července 2024 působí jako ředitelka Městské knihovny v Milevsku, kde dříve pracovala jako lektorka čtenářské gramotnosti pro děti z mateřských a základních škol. Ve své práci dlouhodobě propojuje vzdělávání, kulturu a komunitní rozměr knihovny. Vystudovala veřejnou správu, pedagogiku a má bohaté zkušenosti ze zahraničí – žila i pracovala v Rakousku a Austrálii, mluví německy a anglicky.

Letos se poprvé zúčastnila týdenní stáže v oblasti knihovnictví. Inspirativní pro ni bylo především to, jak německé knihovny vytvářejí bezpečný prostor pro diskuzi, kritické myšlení a mezilidské porozumění – tedy pro hodnoty, které jsou stále aktuální. Eva věří, že knihovny mohou hrát klíčovou roli při posilování občanských kompetencí a demokratických principů. Je přesvědčená, že osobní kontakt, laskavost a naslouchání mají v digitálním věku větší hodnotu než kdy dřív. Knihovna je pro ni místem vzdělávání, sebezrovoje a prostorem, kde se posiluje lidské sebevědomí, empatie a navazují se přátelství. S úctou ke každému člověku buduje knihovnu jako „obývací město“ s přátelskou atmosférou. Od svých kolegyň očekává, že každého návštěvníka přivítají s úsměvem, aby věděl, že je vždy vítán.

STADTBÜCHEREI WEIKERSHEIM

Při hledání knihovny v obci podobné velikosti, jako je ta naše (Milevsko), která má ve svém programu projekty zaměřené na posilování demokracie, jsem narazila na velice zajímavou knihovnu ve městě Weikersheim – spolková země Baden-Württemberg. Místní knihovna byla jedním z hlavních pilířů nedávno ukončeného projektu „Land.schafft.Demokratie“, který byl v letech 2023 a 2024 velmi úspěšně realizován v celkem 25 menších knihovnách. Projekt pokračuje i nadále a je do něj opět zapojeno 15 knihoven v regionech s méně než 50 000 obyvateli po celém Německu.

Spojení mezi Českou republikou a Německem v zastoupení tamní ředitelky knihovny Michaelou Stock bylo rychle navázáno a program zahraniční cesty se začal chystat.

Cíle mé stáže:

- Seznámit se s přístupy zahraniční knihovny k podpoře demokratických hodnot, svobody projevu a přístupu k informacím.
- Navázat nové kontakty a vztahy se zahraničními kolegy.
- Sdílet zkušenosti a poznatky, které mohou být oboustrannou inspirací. Seznámit se s organizací a správou knihovního fondu a jeho manipulací. Prozkoumat architektonické, provozní a estetické řešení prostoru knihovny. Posílit interkulturní a jazykové dovednosti prostřednictvím každodenní komunikace.

NEDĚLE 11. KVĚTNA

V ranních hodinách jsem vlakem vycestovala do spolkové země Baden-Württemberg. Po několikahodinovém zpoždění vlaku jsem v pozdních hodinách přijela do malebného městečka Weikersheim.

S velkou kyticí a několika místními produkty mě očekávala paní ředitelka místní knihovny Michaela Stock. Následovalo ubytování v nádražním penzionu Im Bahnhof.

PONDĚLÍ 12. KVĚTNA

Od pondělí byl zahájen pracovní program stáže, který zahrnoval:

Uvítání starostou Nickem Schuppertem při společné snídani a přátelské povídání o spolupráci města a kulturních organizací, včetně knihovny a místní filharmonie. Pan starosta vidí knihovnu jako klíčovou instituci pro podporu demokracie. Hovořil o knihovně jako o místě, kde je možný nestranný přístup k informacím a vnímá ji jako místo pro veřejný dialog. Byl pyšný na to, že se jejich knihovna aktivně zapojuje do podpory demokracie prostřednictvím různorodých projektů a iniciativ.

Následovala prohlídka města. Byla jsem okouzlená z mnoha krásných domů na starém městě a z příjemných, historických uliček.

Odpoledne jsem se zúčastnila online porady k připravované odborné konferenci, kdy se ve dnech 19.–21. května 2025 ve městě Bad Urach bude hovořit o budoucnosti knihoven: „Zukunft der Bibliotheken – Bibliotheken als Orte der Demokratie“.

Konference se zaměří na roli knihoven jako prostoru pro demokratické vzdělávání, podporu mediální gramotnosti a boj proti dezinformacím. Diskutovat se bude o možnostech spolupráce knihoven s dalšími aktéry a o strategiích pro posílení jejich role ve společnosti. Též dojde ke shrnutí dvouletého projektu „Land.schafft.Demokratie“.

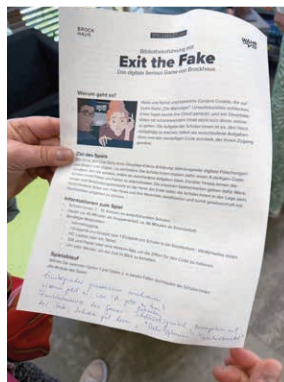
ÚTERÝ 13. KVĚTNA

V úterý dopoledne jsem byla přítomna na vzdělávací akci na podporu čtenářské gramotnosti a boji proti dezinformacím. Jednalo se o lekci pro sedmé třídy na téma Fake news. Ve hře „Exit the Fake“, kterou digitálně pro knihovny nabízí Brockhaus, si žáci během dvou hodin zkusili najít čtyři číslíčka a zabránit tak úniku falešných zpráv.

Brockhaus je tradiční německá encyklopedie, která dnes funguje hlavně jako digitální vzdělávací platforma. Mnoho knihoven v Německu nabízí Brockhaus v rámci svých digitálních služeb pro čtenáře.

Odpoledne jsem přihlížela chodu knihovny a kochala se jejím aktuálním knihovním fondem, zkoušela si balit knihy zase trochu jinak než u nás.

V podvečerních hodinách jsem se zúčastnila herního setkání pro dospělé a seniory, při kterém se diskutovalo a hrály se různé stolní hry.

STŘEDA 14. KVĚTNA

Ve středu dopoledne se v knihovně konal workshop pro studenty gymnázia s názvem „Hádáme se, ale správně“. Jeho cílem bylo vyzkoušet si s účastníky, jak vést spory, diskuze či hádky tak, aby byly věcné, respektující, konstruktivní a aby vedly ke kompromisu nebo hlubšímu porozumění. Hlavní náplní bylo:

- Rozvíjet komunikační a argumentační dovednosti.
- Podpořit respekt k jinému názoru a toleranci v demokratické společnosti.
- Co je to konflikt?
- Proč vznikají hádky?
- Emoce vs. věcná diskuze.
- Hádky jako příležitost k porozumění.

Externí lektor si se studenty v modelových situacích vyzkoušel techniky konstruktivní hádky, jako je aktivní naslouchání, formulování vlastních názorů bez urážek, práce s emocemi (jak zvládnout hněv, frustraci apod.) a hledání kompromisu.

Během odpoledne v knihovně jsme navzájem sdíleli zkušenosti a příklady z praxe.

Od 15 hodin – prohlídka místního zámku

Od 18 hodin – společná večeře

ČTVRTEK 15. KVĚTNA

Ve čtvrtek dopoledne jsem vyjela navštívit nedalekou knihovnu ve městě Bad Mergentheim. Je to také moderní veřejná knihovna, která se zaměřuje na podporu vzdělávání, kultury a komunitního života. Její činnost a nabídka služeb odráží principy udržitelného rozvoje.

Kromě své klasické služby, jako jsou tematické knižní balíčky, mediální kufříky a půjčování filmů (to mě v německých knihovnách zaujalo, že stále ještě půjčují filmy), poskytuje knihovna přístup k více než 100 000 digitálním médiím, včetně e-knih, audioknih a časopisů.

Německé knihovny také disponují tzv. Tonies boxy s různými figurkami. Jedná se o audio systém pro děti, který kombinuje fyzické figurky s audioknihami, písničkami, pohádkami či vzdělávacími materiály. Je pak k dispozici pro nejmenší čtenáře.

Odpolední program pro malé školáky byl zajištěn bývalou knihovnicí a šlo o čtenářskou lekci: „Poprvé bez rodičů – učíme se být samostatní“.

Na této čtenářské lekci se bývalá knihovnice s dětmi ponořila do příběhu malého hrdiny, který poprvé zažívá noc bez rodičů. Pomocí příběhu přiblížila dětem, jaké to je, když zažíváme nové věci, které mohou být vzrušující i trochu strašidelné. Všichni si společně povídali o tom, co znamená být samostatný, proč je někdy důležité umět se rozhodovat sám a jaké to je, když překonáme svůj strach. Děti si uvědomily, že samostatnost není jen o tom zvládnout spát jinde, ale také o odvaze udělat vlastní rozhodnutí a vědět, že někdo blízký nám vždy pomůže, když to budeme potřebovat. Zaměřily se na to, co všechno už samy zvládají a jak je důležité umět si v některých situacích poradit. Povídaly si i o tom, že je v pořádku, když cítí obavy...

Děti sdílely své zkušenosti s nocováním bez rodičů a o tom, jaké pocity je při tom provázely. Na závěr si děti formou hry vyzkoušely, jak by se zachovaly v různých situacích, které vyžadují samostatné rozhodování.

Mezitím maminky dětem v jiném poschodí vyráběly krabičky na „pusinkové bonbony“ – malý talisman, který jim může pomoci, když budou někdy samotné spát bez rodičů.

Lekce byla úžasná, děti krásně reagovaly, měly radost z poslechu příběhu a společného povídání. Vše vedlo k rozvoji čtenářské gramotnosti a utváření vlastního postoje.

Čtvrteční online Ideen-Café v podvečerních hodinách bylo pořádáno v rámci mezinárodní sítě Green Library a věnovalo se strategiím udržitelnosti. Tato setkání jsou zaměřena na sdílení zkušeností, nápadů a osvědčených postupů mezi knihovníky, odborníky na udržitelnost a všechny, kdo mají zájem o rozvoj environmentálně odpovědných knihoven.

Jeho obsahem byla především výměna zkušeností mezi knihovnami a předávání inspirace k dalším aktivitám.

PÁTEK 16. KVĚTNA

V pátek jsem vyrazila i s paní ředitelkou knihovny Michaelou Stock do města Würzburg.

Knihovna v rámci demokratické společnosti plní zásadní funkci tradičně tím, že poskytuje rovný přístup k informacím všem občanům, umožňuje lidem získávat spolehlivé, ověřené a pluralitní informace, které jsou klíčové pro formování vlastních názorů a účast na veřejném životě. Samozřejmě podporuje mediální a informační gramotnost, což pomáhá občanům lépe chápat mediální obsah, kriticky hodnotit informace a rozeznat dezinformace.

Knihovna také nabízí programy pro děti i seniory, čímž podporuje mezigenerační porozumění a sociální kohezi.

Zaujalo mě, že pořádají pravidelně přednášky o evropské integraci či migraci. Velice časté jsou také:

- debaty k lokálním politickým tématům
- přednášky o demokracii a občanských právech
- diskuze s odborníky i politiky

Návrat

Návrat ze stáže proběhl 16. května 2025 po ukončení programu v nočních hodinách.

Městská knihovna Náchod

Lada Kabelová

Vede Městskou knihovnu Náchod od července 2023. Vystudovala Střední knihovnickou školu v Brně a po maturitě několik let v knihovnách pracovala. Po druhé mateřské dovolené se rozhodla pro změnu a deset let pracovala v obchodním oddělení holandské firmy. Doplnila si vzdělání studiem na Technické univerzitě v Liberci. Po návratu do knihovnického prostředí pět let vedla menší knihovnu v České Skalici, kde získala dobrou průpravu pro práci s větším kolektivem i fondem.

Na své pozici se se svými spolupracovníky snaží o to, aby knihovna neztrácela nic ze své oblíbenosti. Současná náchodská knihovna je otevřený, přívětivý a aktivní prostor, kde se tradice propojuje s inovací a kde má čtenář i návštěvník vždy své místo. Je knihovnou, která má styl – uvnitř i navenek. Nabízí knihy v kulisách, které si zamilujete a pořádá velké množství kulturních a vzdělávacích akcí.

BIBLIOTHEK HEINRICH HEINE HALBERSTADT

V rámci projektu zajišťovaného Sdružením knihoven ČR a jeho partnerskou organizací BID s názvem PartnerLand jsem od neděle 18. května do soboty 24. května 2025 pobývala v německém městě Halberstadt a navštěvovala místní městskou knihovnu Bibliothek Heinrich Heine. Od konce léta roku 2000 sídlí knihovna v severním křídle historického Petershofu, bývalé rezidence halberstadtských biskupů. Tato část byla pečlivě zrekonstruována s ohledem na historický charakter budovy. Ještě v roce 2000 získala knihovna prestižní ocenění „Bibliothek des Jahres“ (Knihovna roku) udělované Německým knihovnickým svazem a nadací Zeit-Stiftung Ebelin und Gerd Bucerius za vynikající a angažovanou práci (govserv.org). V rámci tohoto výše uvedeného projektu jsem se zaměřila na aktivity, které podporují demokracii, budují občanskou společnost a přispívají ke komunitnímu životu. Kromě toho jsem se také zajímala o praktické stránky chodu německé knihovny současnosti a o otázky spojené s provozem knihovny v historické budově (i Městská knihovna Náchod o.p.s. sídlí v kulturní památce – bývalém obytném a obchodním domě Cyrila Bartoně-Dobenína).

NEDĚLE 18. KVĚTNA

Příjezd, ubytování, prohlídka města

PONDĚLÍ 19. KVĚTNA

Setkání s paní ředitelkou Birgit Sommer – úvodní seznámení s cílem stáže, základní informace managementu. Den bez aktivit pro veřejnost. Prohlídka celé knihovny, kterou tvoří pět propojených pater, u nichž dvě se nacházejí v objektu bývalé kaple (přednáškový sál, oddělení pro děti, oddělení pro dospělé beletrie + knihovna věcí, studijní část, oddělení pro dospělé naučná literatura, oddělení pro dospělé naučná literatura a oddělení pro mládež). Několik postřehů z knihovny: Oddělení pro děti – tematické batůžky, velmi oblíbené, část oddělení tvoří tři bývalé cely s naučnou literaturou, nabídka her na PS4, Tonies (figurky) mají zajímavě řešené půjčování <https://tonies.com/de-de/>.

Knihovna věcí – výpůjční doba je jeden měsíc, bez kauce, pouze podepsané prohlášení, oblíbené, nutná kontrola před a po vrácení (mezi nejvíce vypůjčované patří vrtačka, palačinkovač, zmrzlinovač, stroj na popcorn, na hotdog, grafický tablet, laminovačka).

Návratový bibliobox i pro CD a DVD – samostatná část.

Velmi přehledný orientační systém, uvedení patra s tím, co se kde nachází.

ÚTERÝ 20. KVĚTNA

Setkání v knihovně se starostou města Danielem Szaratou (výměna informací ohledně stáže i budoucí spolupráce, ocenění aktivit knihovny hlavně v oblasti práce s dětmi a mládeží, focení pro prezentaci akce v sociálních médiích).

Dále mi byla umožněna prohlídka nedalekého muzea Heineanum a jeho knihovny. Pan Becker, ředitel Heineanum, mi osobně ukázal prostory, uložení knih i prezenční studovnu. Také se snaží pořádat vzdělávací akce pro veřejnost, i když jen v omezeném množství. Ve stejném objektu sídlí i Städtisches Museum, které aktuálně slavilo 120. výročí, ke kterému pořádalo několik komunitních i vzdělávacích akcí. Velkou konkurencí pro místní knihovnu v oblasti literárních akcí je muzeum Gleimhaus. Jedná se o jedno z nejstarších literárních muzeí v Německu. Organizuje vlastní literární akce, přednášky, křty knih nebo koncerty.

<https://www.gleimhaus.de/ueber-das-gleimhaus#c1392>

Odpoledne jsem měla možnost zúčastnit se aktivity určené dětem, jejich rodičům a prarodičům s názvem „Bibo Bastelfabrik“. Tato obdoba našeho Tvoření se odehrává jednou měsíčně od 15:00 za provozu knihovny v oddělení pro mládež (z důvodu variability prostoru, možnost seskupení stolů). Vedoucí knihovnický připravil tři jednoduché výrobky (papírová čelenka, zahrada ve sklenici, pohyblivá hlava psa), dorazilo deset dětí společně s rodiči a prarodiči. Po celou dobu vládla příjemná atmosféra, knihovnický/lektor měl velkou trpělivost jak s dětmi, tak s rodiči. Účast na aktivitě je zdarma pro děti i dospělé.

STŘEDA 21. KVĚTNA

Hned ráno jsem se zapojila do schůzky pracovní skupiny Sociální média (4členná) v knihovně. Setkávají se 1x měsíčně, předposlední středu v měsíci a za cíl mají plánování všech příspěvků na sociální sítě knihovny (FB, Instagram, webové stránky, blog) pro následující měsíc. Snaží se o pravidelné příspěvky 2x týdně, a to nejenom o tom, co bude a bylo, ale reagují také na významné dny, aktuální nabídku. Přispívají také na Bookface.

<https://www.facebook.com/BibliothekHalberstadt>

Při sestavování pracovní skupiny byl kladen důraz na různorodost členů tak, aby tento důležitý nástroj propagace neovládal jen jeden názor a směr.

Poté jsem byla pozorovatelkou při lekci pro mateřskou školu Kindergarten – 15 dětí + 2 učitelky, 2 dívky s velkým handicapem. Centrem lekce byla kniha „Mit dir ist sogar regen schon“ autora Steva Smalla. V průběhu lekce byly promítány velké obrázky bez textu, který doplňoval knihovník/lektor. Děti dostávaly prostor pro doprovodné otázky. Následoval výběr poslední aktivity – omalovánka nebo vyprávěcí kostka.

V podvečer jsem měla možnost setkat se s paní Hanou Müller, učitelkou základní školy, která zajišťuje překlady pro akce partnerských setkání měst Náchod a Halberstadt. Zodpověděla mi otázky týkající se současného školního vzdělání, začlenění cizinců do vzdělávacích procesů a mimoškolní vzdělávání dospělých.

ČTVRTEK 22. KVĚTNA

Dopoledne jsem se zúčastnila vzdělávací akce pro žáky ve věku 12–13 let ze speciální školy s vadami sluchu na téma Roboter. Dorazilo pouze 12 žáků s učitelkou. Proběhlo úvodní seznámení, hra s časovou osou a přiřazováním jednotlivých obrázků na zemi v půlkruhu. Poté byli žáci rozdělení na tři skupiny: první obsluhovala Dash-Roboter, druhá pracovala s dráhou pro Ozobots a třetí si zkusila hru na novém PS5. Po 20 minutách nastalo střídání skupin. Děti byly velmi nadšené. Lekce skončila po 90 minutách. Jak jsem se později dozvěděla, jednalo se o žáky, kteří byli v knihovně na vzdělávací lekci vůbec poprvé.

Odpoledne proběhl rozhovor s paní ředitelkou Birgit Sommer na téma Kreisvolkshochschule. Jedná se o centrum, které zajišťuje vzdělávání dospělých po celý rok. Je zde široká nabídka kurzů i přednášek na jednom místě. Aktuální témata – lidé a společnost, práce, jazyky, zdraví, umění a kreativita, zdravý životní styl. V této oblasti Německa má toto centrum dlouhou tradici. I když se jedná o placené kurzy, mají silnou návštěvnost a jsou velkou konkurencí knihovny. Dále jsem byla zasvěcena do aktivity Klub přátel knihovny – aktuálně 40 až 50 členů. Tento klub má dlouhou tradici, zakládajícími

členy byli bývalí zaměstnanci a postupně se přidávali další návštěvníci a sponzoři knihovny. Minimální roční příspěvek je 25 eur, firemní sponzoři poskytují ale daleko víc peněz. Klub zajišťuje pomoc při akcích knihovny, prodává občerstvení, aktivně inspiruje vznik nových akcí. Současná ředitelka s Klubem úzce spolupracuje, využívá jejich dobrovolnické pomoci. Dále mi byla představena koncepce dvoutýdenní praxe žáků 8. a 9. tříd, jejímž cílem je pomoc při výběru zaměstnání. Každoročně tak projde provozem knihovny několik mladých lidí. Velmi pěknou akcí pro děti je dle jejích slov letní „Sommer XXL“ nabídka konkrétních knih k přečtení – po splnění limitu přečtení dvou knih přichází ocenění z rukou pana starosty a následně i ve škole.

PÁTEK 23. KVĚTNA

Ranní shrnutí s paní ředitelkou Birgit Sommer – setkání příjemné pro obě strany, oboustranné obohacení. Ukázka propagace čtvrtletních akcí – všechny letáky vlastními silami. V režii Úřadu práce probíhá Meet & Talk – každý měsíc od 15:00 do 17:00. Čtyřikrát ročně pak uspořádají „Literární kafíčko“ – dvě knihovnice, tři knihy dle vlastního výběru. Silnou komunitní akcí jsou „Žhavé jehly v knihovně“ – pravidelné setkávání nadšenců pro šití, pletení a háčkování. Oblíbené je také občasné „Lego stavění“, které probíhá během provozu v části pro mládež.

Knihovna vlastní i divadélko Kamishibai a často ho při svých akcích používá.

Během odpoledne jsem byla přítomna seznámení pracovníků s novou technologií – FunFloor

<https://www.funfloor.pl/en/product/for-whom-funfloor/> – interaktivní podlaha. Knihovna ji chce využít i při svých vzdělávacích akcích, protože obsahuje i nabídku ekologických kvízů a her.

V podvečer jsem se pak mohla zúčastnit akce v již zmiňovaném literárním muzeu Gleimhaus, při které dva regionální literáti a hudebníci představili své knihy povídek a básní. Podle počtu připravených židlí byla očekávaná návštěvnost 30 lidí a podobný počet také dorazil.

SOBOTA 24. KVĚTNA

Odjezd domů

Německé knihovny hrají aktivní roli v podpoře demokracie prostřednictvím různých aktivit a služeb, které směřují k posílení občanské angažovanosti, mediální gramotnosti a rovného přístupu k informacím. Budují názorově pluralitní fond, pořádají přednášky a workshopy, fungují jako neutrální a bezpečné místo pro veřejná setkání, aktivně se zapojují do programů proti dezinformacím a radikalizaci – hlavně mezi mládeží, podporují rovné příležitosti, zejména pro menšiny, migranty, uprchlíky nebo sociálně znevýhodněné skupiny. Podpora demokracie je součástí strategických plánů německých knihoven, například v rámci projektu „Netzwerk Bibliothek – Starke Orte für Demokratie“.

Oceňuji, že jsem během celého pobytu měla možnost seznámit se s chodem knihovny v partnerském městě. Postupně jsem se setkala se všemi zaměstnanci, knižním fondem i nabídkou služeb pro veřejnost. I když se knihovna nachází v části starého města, kde jsou především památky a úřady, naplňuje roli komunitního a vzdělávacího centra pro všechny věkové i sociální skupiny a umožňuje aktivní účast na kulturním životě města i lidem ohroženým sociálním vyloučením.

Díky osobnímu zážitku budu usilovat o získání některého z výše uvedených robotů a jejich zapojení do vzdělávacích akcí v oddělení pro děti.

Oceňovanou službou německé veřejnosti v daném městě je Knihovna věcí. Pokud náš průzkum potvrdí zájem i v Náchodě, jsem připravena podobnou nabídku zrealizovat z rozpočtových zdrojů a darů, případně zajistit její dotační finanční pokrytí.

Stejně tak mě zaujala spolupráce s Klubem přátel knihovny. V oblasti práce s dobrovolníky stále hledáme vhodnou formu a vytvoření podobného uskupení by zcela jistě pomohlo v náboru i propagaci dobrovolnictví.

Jednoduchým způsobem se dá i v Městské knihovně Náchod vytvořit pracovní skupina Sociální média, ve které od počátku vidím velký smysl.

Závěrem chci zmínit, že týdenní pobyt v knihovně v Halberstadtu pro mě byl velmi inspirativní a přínosný. Nabyté zkušenosti už jsem stihla sdílet se svými kolegyněmi i kolegy a jsem připravena je prezentovat i na dalších společných akcích.

Městská knihovna Polička

Hana Šandová

Hanka Šandová vystudovala softwarové inženýrství na Fakultě jaderné a fyzikálně inženýrské ČVUT v Praze. Po studiu se věnovala správě počítačové sítě a podpoře uživatelů v Sociologickém ústavu AV ČR, v.v.i. Během rodičovské dovolené začala učit informatiku na Gymnáziu Jana Keplera v Praze 6, kde působila až do června 2024. Během této doby si také doplnila magisterské studium, obor učitelství informatiky pro 2. stupeň ZŠ a SŠ na Pedagogické fakultě UK.

Od září 2019 působí jako mentorka technického vzdělávání v Centru technického vzdělávání Půda v Městské knihovně Polička. Ve své práci, která je zároveň jejím koníčkem, se zaměřuje na rozvoj informatického myšlení prostřednictvím robotiky, hravého programování, 3D modelování a 3D tisku. Hanka klade důraz na využívání technologií napříč předměty a na propojení formálního a neformálního vzdělávání zejména v oblasti tzv. makers kultury.

Je členkou Jednoty školských informatiků, tahounem Lipnické buňky, GEGerem na volné noze, Ozobot Certified Educator 2017 a držitelkou certifikace Arduino Certification 2022. Spolupracovala na projektu iMyšlení a své bohaté zkušenosti aktivně sdílí na konferencích a workshopech pro děti i dospělé, zejména pro učitele a knihovníky.

Sama se dále vzdělává doma i v zahraničí, například na Honeywell Educators at Space Academy 2017, ESA Robotics workshop 2018, ESA/GTTP Teacher Training workshop 2018 a Space Exploration Educators Conference 2021. Pravidelně se účastní Letní školy pro učitele informatiky v Lipnici nad Sázavou.

Hanka Šandová věří, že neformální vzdělávání je klíčem k osobnímu rozvoji každého jednotlivce a že knihovny hrají v tomto procesu zásadní roli.

BIBLIOTHEK IM BAHNHOF LUCKENWALDE

V termínu od neděle 18. května do soboty 24. května 2025 jsem navštívila městskou knihovnu v německém Luckenwalde (<https://bibliothek.luckenwalde.de/>) v rámci projektu BID-Partnerland 2022–2025. Knihovna od roku 2008 sídlí v původní nádražní budově, kterou zchátralou od DB odkoupilo město. S paní ředitelkou Heike Rosendhal jsem se setkala v pondělí 19. května v 9 hodin ráno před knihovnou a po celou dobu jsem se aktivně účastnila všech programů, akcí i běžného provozu knihovny.

PONDĚLÍ 19. KVĚTNA

Přivítání v knihovně a účast na ZOOM setkání s Landefachstelle Brandenburg k ochraně dětí. Poté natáčení pro ZDF pořad „Gemeinschaft für Frieden und Aufbau“ o kulturní práci odboje, reportáž k výstavě.

ÚTERÝ 20. KVĚTNA

Přivítání od paní Stöckigt-Wolter z úřadu pro mládež a děti, seznamovací setkání s týmem a účast na zahájení Lokální sítě mediálního vzdělávání. Odpoledne nás přivítal pan Swik, předseda spolku přátel knihovny. Vzájemné sdílení zkušeností, prezentace naší poličské knihovny.

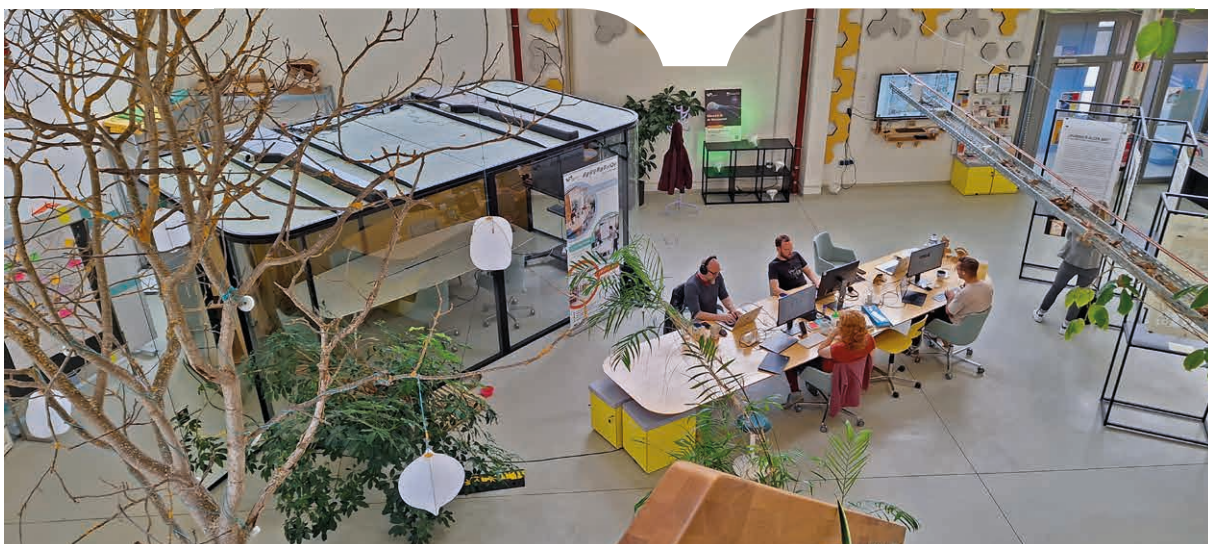
STŘEDA 21. KVĚTNA

Dopoledne zdravotní program „Mobi + Stabi“, pravidelné cvičení jednou za čtrnáct dní v knihovně. Návštěva školky Kita Baruth a odpolední výměna zkušeností v mediálním vzdělávání knihoven. Využívání robotů, zaměřeno na Ozobot a BBC micro:bit.

ČTVRTEK 22. KVĚTNA

Účast na „Actionbound-Rallye“ a mediálním vzdělávání s dětmi. Odpoledne jsem navštívila radnici, makerspace a coworkingové centrum, které jsou propojené s komunitními aktivitami města.

PÁTEK 23. KVĚTNA

Dopoledne setkání seniorské skupiny „Treff der Computergruppe Senioren“ a komentovaná prohlídka výstavy „80 Jahre Kriegsende – Luckenwalde im Jahr 1945“. Odpoledne jsem absolvovala prohlídku knihovny s 11. třídou OSZ, následně na dětském oddělení LEGO Kreativ Treff s tématem Minecraft a na závěr jsem se ještě zúčastnila ScienceSlam.

SOBOTA 24. KVĚTNA

Odjezd do ČR

Během celého pobytu jsem měla možnost seznámit se s chodem knihovny, jejím fondem a širokou nabídkou služeb pro veřejnost. Zaujala mě především otevřenost knihovny a její demokratizační vliv – knihovna působí jako důležité komunitní a vzdělávací centrum, které podporuje zapojení všech věkových i sociálních skupin a umožňuje aktivní účast na kulturním životě města.

Přivezla jsem si inspiraci a od září otevřeme vedle individuálně zaměřené služby seniorům také společné dopolední „kafe“, aby se senioři mohli setkávat a vzájemně sdílet své dobré i ty horší zkušenosti v digitálním světě.

Stejně tak mě zaujalo využití aplikace Actionbound – nejen pro seznámení s provozem a službami knihovny, ale i pro propojování literatury s interaktivními prvky. Aplikace se dá vyzkoušet zdarma, přičemž knihovna pro neomezené využívání platí roční paušál nebo pro jednotlivé uživatele podle potřeby.

Pobyt v knihovně v Luckenwalde byl velmi inspirativní a přínosný. Získané poznatky a zkušenosti budu ráda sdílet a využívat pro rozvoj naší knihovny.

Městská knihovna Tábor

Marie Janouchová

Marie Janouchová se připojila k týmu oddělení pro dospělé čtenáře Městské knihovny v Táboře v roce 2022 a přinesla s sebou zkušenosti z dynamického světa cestovního ruchu a turismu. Ačkoli nemá formální knihovnické vzdělání, její předchozí kariéra, zaměřená na příjezdový cestovní ruch s incentivními prvky, jako je ornitologie, architektura nebo hudba, jí propůjčila svěbytný pohled na svět informací a zážitků.

V knihovně se věnuje práci se seniory, pro které s týmem kolegyň připravuje rozmanité akce a vlastivědné výlety. Jejím nejnovějším úkolem je popularizace knihovny mezi středoškoláky, pro které bude organizovat exkurze a představovat jim moderní tvář knihovny jako centra poznání a komunitního života. Vášeň pro objevování a sdílení vědomostí se snaží uplatnit jak v každodenním provozu knihovny, tak v aktuální situaci, kdy se mateřská, centrální budova domovské instituce rekonstruuje a modernizuje a hledají se nové pohledy i cesty k novým čtenářům a uživatelům knihovny.

MÜNCHER STADTBIBLIOTHEK

Městská knihovna Mnichov ([info z webu v češtině](#)) je největší městskou knihovnou v Bavorsku. Pracuje v ní kolem 500 zaměstnanců, má 25 poboček včetně pěti bibliobusů pro dětské čtenáře, pět nemocničních knihoven, v rámci projektu sociálních služeb nabízí donášky knih seniorům a lidem trpícím fobií z veřejných prostranství; dále pak Právnickou knihovnu, knihovnu Monacensia, která je jak literárním archivem spisovatelů spojených s Mnichovem, tak i vědeckou veřejnou knihovnou.

Pětidenní program tzv. hospitage pro mě sestavila paní Elena Glockzin z centrály Mnichovské městské knihovny. Pracuje v oddělení Programm & Öffentlichkeit (Program a public relations) a jejím upřímným cílem bylo detailně mě seznámit s průřezem práce svého oddělení, které souvisí s demokracií v Münchner Stadtbibliothek.

PONDĚLÍ 19. KVĚTNA

V budově hlavního štábu Mnichovské městské knihovny jsem se nejprve seznámila s autorkou mého programu Elenou Glockzin. Ta mi nastínila obsah své práce, prozradila, že je součástí projektového týmu Demokracie. Stručně mě informovala, že se v průběhu stáže seznámím s pracovníky oddělení Trvalé udržitelnosti, Diverzity, Sociálních služeb, Mediální pedagogiky a programu Gaming. Tyto týmy připravují tematické projekty svého zaměření, které se následně realizují na pobočkách knihovny.

V minutovníku byl také zahrnut půlhodinový rozhovor s ředitelem Dr. Arne Ackermanem, který jsme ukončili přesně na minutu ve 12 hodin.

Metrem jsem se hned přesunula do pobočky Neuhausen. V pondělí mají v Mnichově knihovny zavírací den, přesto bylo vidět, že nikdo nezahálí – zaškolování nové pracovní síly, praktikanti, školení a porady. Jedné takové jsem se zúčastnila. Jednalo se o online meeting pracovní skupiny Demokracie se zástupci poboček vybraných knihoven, kde se hodnotily realizované akce v knihovnách se zpětnou vazbou pro projektové pracovníky.

Poté se připravoval sál na nadcházející akci v 16 hodin – Bilderbuchkino s drag-queen Vicky Voyage. Příprava sálu byla poměrně rychlá: regály s knihami, které do té doby zaplňovaly prostor, měly kolečka a poměrně komfortně se daly přesunout mezi další regály. Židle jsou schovány ve výklenku pod schody a knihovnice na ně mají speciální rudlík, takže lehce je po deseti přivezou i odvezou najednou.

Protože se nejedná o úplně běžnou akci v českých knihovnách, rozepíšu se podrobněji.

Poprvé se vedení knihovny rozhodlo uspořádat tzv. trans čtení pro děti v roce 2023. Akce byla tehdy politizovaná a skandalizovaná, také proto, že knihovna neměla zkušenosti s přípravou ani realizací. Letos se plánují čtyři čtení se dvěma různými Drag queens a za zcela jiných podmínek než v začátcích.

Děti od tří let s rodiči jsou pozváni vždy v zavírací den knihovny, tj. v pondělí. Všichni se musí přihlásit předem a přítomní dospělí nebo jejich děti musí být platnými členy knihovny. O akci je informován tamní Jugendamt (místní varianta OSPODu), městská i zemská policie, přičemž městská policie „nenápadně“ vždy posílí hlídky kolem knihovny. Dbá se o bezpečnost knihovnic a knihovníků. Nikde v propagačních materiálech nejsou zmíněna jména pořádajících kromě hlavní aktérky Vicky Voyage. U té bylo vidět, že je výborně vyškolená pro práci s publikem. Nejdříve děti i jejich rodiče/prarodiče připravila na téma vybraného příběhu, natrénovala reakce na vybrané situace (citoslovce radosti, smutku, údivu, znechucení atd.) a přítomní byli vyzváni, aby při každé předčítané citově podbarvené situaci vyjádřili těmito citoslovci svoje mínění.

Lektorka předčítala z dětských ilustrovaných knih a ilustrace se zároveň promítaly na plátno před ní. Do programu zakomponovala i přestávku a pozvala všechny děti na pódium, aby si prohlédly její sbírku laků na nehty a nechaly si od ní nehty jedné ruky namalovat.

Poté předčítala z dalších dvou knih, jejichž témata se nesla v duchu boje proti stereotypizaci lidí, lidských těl i oblečení; po celou dobu bylo publikum do předčítání aktivně zapojeno.

Na akci se dostavilo celkem dvacet pět lidí a všichni odcházeli v dobré náladě.

Můj hospitační den skončil v půl sedmé.

ÚTERÝ 20. KVĚTNA

V devět hodin ráno jsem měla sraz se dvěma knihovnicemi z kliniky v městské čtvrti Schwabing. Knihovna sídlí v prostorách nemocnice od roku 1930 na základě jasně definovaného smluvního vztahu mezi Konsorciem Městských nemocnic a Mnichovskou městskou knihovnou.

Kromě menších prostor, kde si pacienti mohou v otevírací době vybrat časopisy, knihy, DVD a CD, mají knihovnice dva vozíky, se kterými dopoledne navštěvují lůžkovou část nemocnice. Jeden je zaplněn výpůjčním materiálem pro dospělé a jeden pro děti. V úterý dopoledne byla na programu nabídka knih na dětském oddělení. Pokud jsme půjčily knihu novému čtenáři/čtenářce, vyplnil jeho zákonný zástupce obvyklé registrační údaje a pak jsme poskytly informace, jakým způsobem a kde se knihy/DVD dají vrátit. Na dvou pokojích byly hospitalizovány děti s matkami s migračním pozadím, které nemluvily žádným běžným jazykem a nepodařilo se nám úspěšně vysvětlit, kdo jsme a co nabízíme.

Vrácené knihy se v průběhu obchůzky na odděleních drží zvlášť, protože v knihovně následně projdou dezinfekcí.

Kliniku jsem opustila v poledne a mířila jsem do velké knihovny na adrese Hans-Preißinger-Straße 8, zkráceně HP8. Knihovna je tady v provizoriu, protože původní budova, kde sídlilo i ústředí, se opravuje a bude opravovat výhledově až do roku 2034!

V budově bývalé trafostanice a elektrárny, která byla součástí teplárny, sídlí ještě Isarská filharmonie a Volkshochschule (vzdělávání, hlavně rekvalifikační, pro dospělé).

Knihovna se pyšní velkorysými propojenými prostory, poměrně rozsáhlým hudebním oddělením (noty, CD, klavíry, odborná hudební literatura). HP8 nabízí také možnost bezplatného pronájmu nahrávacího studia všem obyvatelům Mnichova. Strávila jsem v této budově čas od 14 až do 19 hodin a bylo pořád obsazeno – paní učitelka nahrávala s dětmi hip hopový příběh o jejich škole, tři teenageři zkoušeli nahrávat svůj hlas na pozadí existující nahrávky, další studenti si v rámci výuky nahrávali své hlasy.

Opravdu se jednalo o nejfrekventovanější místo knihovny. Dle informací paní Birgit Wimmer, vedoucí pobočky, studio obsluhuje pouze jeden zaměstnanec, a to z toho důvodu, že jediný ví, jak věci fungují, a rozumí hudbě i nahrávacím procesům. A bohužel nemá za sebe zástup.

Jedno z mála uzavřených míst v budově si říká LernLab a tam mně naplánovala moje styčná důstojnice „Sprachcafé Deutsch“ neboli konverzace v němčině. Jedná se o velice úspěšný koncept jak výuky, tak nenásilné integrace lidí s migračním pozadím. Lektorka – dobrovolnice nás vyzvala, abychom se představili pouze křestním jménem a dali ostatním tip na to, co dobrého k snědku je charakteristické pro region, ze kterého pocházíme.

Poté se utvořily skupinky a měly naopak spolu probírat, co dobrého zatím jedli v Mnichově a kde a jak k tomu přišli. Hodina uběhla velice rychle a bylo znát, jak mezi sebou lidé různého původu navazují přátelství.

STŘEDA 21. KVĚTNA

Dnešek se týkal rozhovorů se zástupci různých projektových oddělení.

Opět mi Elena Glockzin naplánovala pohovory za sebou po šedesáti minutách.

Měla jsem příležitost vyslechnout si systém práce pana Klause Dreyera z oddělení PR, následně jsme probíraly koncept oddělení pro diverzitu s paní Sarah Hergenröther, která v současnosti koordinuje pracovní skupinu (dobrovolníky i brigádníky), kteří pročítají dětské knihy z fondu mnichovské knihovny a hledají obsah, který má diskriminující prvky kultury a rasy a který se dopouští stereotypizování situací převážně ve starších příbězích. Knihy zastaralých schémat, pokud nebyly převedeny do dnešního jazyka, nejsou automaticky vyřazovány, jsou opatřeny informační nálepkou. S celou problematikou seznamuje [blog s tématem diverzity na webových stránkách knihovny](#). Je třeba podotknout, že v současnosti tvoří 30 % mnichovského obyvatelstva lidé s tzv. migračním pozadím a celý tento projekt podporovaný městem má za cíl úspěšnou integraci lidí na okraji do majoritní

společnosti. Kromě toho se také Diverzita zabývá lidmi s různým fyzickým a mentálním znevýhodněním, například iniciuje přepisy knih do tzv. lehkého jazyka (leichte Sprache). Za úspěch také pracovní skupina Diverzita, která čítá pět zaměstnanců, považuje i to, že v katalogu knihovny přibýlo heslo pro řešerše LGBTQ+.

Zajímavý rozhovor jsem měla s Melanií Ratjen, která sama sebe označila za herního nerda. V centrále dostala na starosti herní komunitu tzv. Pen & Paper deskových her (u nás RPG hry – typicky Dračí doupě, na které je potřeba převážně tužka, papír, hrací kostky a představivost) a prosadila si zřízení účtu Mnichovské knihovny na platformě Discord, kde se jí podařilo vytvořit komunitu přes 1 600 hráčů od 17 let (v době, kdy mě s účtem knihovny na Discordu seznamovala, tam bylo aktivních 1 626 lidí). Zacílili tím přesně na tu skupinu lidí, která z mnichovských knihoven mizí – věkové kategorie mezi 16 a 30 lety. Platforma na Discordu neslouží jako herní, ale jako tzv. chat room pro rady a společenství nadšenců informujících se navzájem o různých trendech. Melanii tam najdeme jako moderátorku pod přezdívkou Würfelmonster (Kostková příšera) a s moderací komunity aktivně pomáhá 16 dobrovolníků.

Münchner Stadtbibliothek se také pravidelně zúčastňuje jednoho z nejznámějších veletrhů, tzv. Gaming Messe, kde mívají stánek.

Z rozhovoru s Elenou o týmu Demokracie vyplynulo, že téma se daří prosazovat prostřednictvím pořádání různorodých akcí. Na jednu z nich jsem měla vstupenku. Beseda o důvěře – Vertrauen byla moderovaná hvězdou televizní talk show Michele Friedmanem a lékařkou, psycholožkou, profesorkou a předsedkyní Etické rady Alenou Buyx. Jednalo se o jednu z mála akcí, za kterou vybírala knihovna vstupné, ale zato se konala v prestižních prostorách divadla Münchner Kammerspiele ve 20 hodin.

ČTVRTEK 22. KVĚTNA

Ani dnes mně nedala paní Elena vydechnout. Dopoledne jsem navštívila Právnickou knihovnu, která sídlí v secesní budově Nové radnice. A tak jsem pochopila, proč kromě své nosné funkce studovny a zdroje právnické literatury je knihovna vyhledávána fanoušky Harryho Pottera.

Ti připodobňují místo ke škole v Bradavicích. Velice úspěšná je v této knihovně každoroční akce Harry Potter Book Day, kdy ve stanovený den v roce vydavatelství Harryho Pottera Bloomsbury Publishing (Velká Británie) zveřejní výukové materiály, kvízové hry, různé čtení a tipy na aktivity. Letos se má konat ve čtvrtek 9. října, zveřejněno bylo téma „Přátelé a nepřátelé“, materiály budou ke stažení ke konci letních prázdnin.

Po prohlídce historické radnice jsem se na chvíli zastavila podle plánu ve čtvrti Maxvorstadt, ale protože v knihovně bylo plno a paní knihovnice, která mě měla provést, zaskakovala i za nemocné kolegyně, prošla jsem se sama a opět ocenila elektronické klavíry, které jsou velice často obsazené.

Knihovnu Schwabing jsem v půl čtvrté stihla jen tak tak, paní knihovnice mě provedla od půdy až po suterén. Zaujal mě systém, kdy se po zavírací době dostanete do knihovny jako do banky a v následném prostoru není bankomat, ale bibliomat, kam čtenáři vracejí knihy. Na poměrně velkém dotykovém displeji se přímo ukazuje stav čtenářského konta, případné možnosti prodloužení výpůjčky i možnost vytištění přehledu výpůjček a stavu konta.

Od 16 hodin byla naplánována akce „Das Europa-Mobil – Auf Tour in Schwabing – Europamobil“ na turné ve Schwabingu. Projekt je pořádán evropskou agenturou [Europe direct](#). Europamobil – rozložitelný elektronákladáček zůstal zaparkovaný na dvorku, a protože pršelo, akce se přesunula do dospělého oddělení půjčovny. Cílem tohoto turné je nejen propagovat myšlenku vzájemnosti Evropské unie a podněcovat diskuzi o dalším směřování EU, ale hlavně informovat, jaké možnosti mají občané EU na poli vzdělanosti, zaměstnanosti, cestování a kulturních výměn.

PÁTEK 23. KVĚTNA

Na programu byla krásně zmodernizovaná knihovna ve čtvrti Giesing. Opět se personál knihovny potýkal s nemocností, nicméně jsem viděla, co jsem podle Eleny vidět měla: Pochytila jsem systém celého mnichovského knihovnictví, tzv. Open Library, kdy je knihovna otevřená od 8 do 22 hodin s tím, že knihovnický servis je k dispozici od 10 do 19 hodin.

V době nepřítomnosti knihovnic a knihovníků na prostory knihovny dohlíží dva členové ostrahy, kteří mají za úkol do knihovny pustit čtenářstvo pouze s platnou registrací. Knihy se mohou vracet samozřejmě kdykoli.

Vrácené knihy, které automat sám roztřídí do boxů podle oddělení a rezervací, jsou dále pak rozváženy a tříděny lidmi, které do knihovny vyslal Úřad práce v rámci resocializace a postupného osvojování návyků na pravidelnost.

Poslední část mého pobytu v Mnichově zabrala pobočka knihovny Motorama – do konce sedmdesátých let býval v prostorech showroom bavorských automobilek a nyní se knihovna dělí o prostory s nákupní galerií.

Je to pobočka, která také disponuje poměrně rozsáhlými prostory, takže se tam konají velké akce typu komiksových dnů, herní odpoledne a vlastně se tato pobočka specializuje zejména na děti a mládež. V této pobočce je největší portfolio deskových her, video her (X Box a PS4), Pokémon karet atd.

Tady v pobočce jsem absolvovala také poslední připravenou akci, která mě měla uvést do tématu Knihovny jako pilíře demokracie, a to autorské čtení a workshop poezie dvaadvacetiletého autora Henri Hirta „Ich bin zum Schriftsteller geboren“. Henri se narodil s Downovým syndromem a jeho matka, se kterou workshop poezie uspořádal, tvrdí, že už v patnácti letech prohlásil, že se stane spisovatelem. Zajímavý byl věkový průřez účastníků – od mladých studentek přes maminky s dětmi, ženy, které evidentně přišly přímo z práce, až po seniory.

V 18.30 jsem se rozloučila se svou programovou koordinátorkou Elenou a ostatními velice přátelskými knihovníky a jela si sbalit kufr, abych tak symbolicky ukončila svoji demokratizační odyseu v Mnichovské knihovně.

Městská knihovna Nymburk

Jan Červinka

Jan Červinka vede Městskou knihovnu Nymburk od roku 2021. Absolvoval studium v oboru teorie a dějiny výtvarných umění na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci a studijní stáž na Friedrich-Schiller-Universität v Jeně. Působil jako kurátor a historik umění v Oblastní galerii v Liberci, v Institutu pro památky a kulturu vedl redakci čtvrtletníku a internetového portálu ProPamátky. Absolvoval rodičovskou dovolenou. Spolupracuje s Výzkumným centrem průmyslového dědictví Fakulty architektury Českého vysokého učení technického v Praze. Zajímá se o nové a udržitelné využití staveb, které pozbyly původní funkci, především o konverze průmyslové architektury pro kulturní účely včetně knihoven.

Za dlouhodobý úkol nymburské knihovny považuje rozvíjení literárního odkazu spisovatele Bohumila Hrabala. Inicioval mezinárodní konferenci „Bohumil Hrabal neidylický. Přehlížené a ukryté aspekty jeho díla“, za kterou Městská knihovna Nymburk získala v roce 2024 zvláštní ocenění Ministerstva kultury a Svazu knihovníků a informačních pracovníků České republiky. Vzhledem k tomu, že partnerské město Neuruppin pečuje o odkaz slavného spisovatele Theodora Fontane, započal v roce 2024 díky knihovnické stáži spolupráci knihoven partnerských měst Nymburka a Neuruppinu, která přináší inspirativní tipy, jak v knihovnách pracovat s literárním odkazem významných spisovatelů. V rámci partnerské spolupráce již v Neuruppinu uspořádal přednášku o Bohumilu Hrabalovi a literární čtení s Jaroslavem Rudišem, výstavu Global Hrabal a přednášku s projekcí filmu Ostře sledované vlaky.

Za důležité téma považuje roli knihoven v podpoře demokracie a rozvoji občanské společnosti, které rezonuje mezinárodní knihovnickou komunitou. Věnují se mu knihovny jak u nás, tak v sousedním Německu. V roce 2025 se jako člen organizačního týmu podílel na konferenci „Long Story Short: Odvaha bránit demokracii“, kterou uspořádalo Sdružení knihoven České republiky. Na téma knihoven podporujících demokracii a občanskou společnost se ve stejném roce zaměřil při knihovnické stáži v Neuruppinu a Berlíně.

Jan Červinka věří v kultivovanou vzdělanou společnost a sílu kultury. Nymburskou knihovnu vnímá jako paměťovou, kulturní a vzdělávací instituci, která vytváří prostor otevřený pro všechny. Jako živé a navštěvované místo představuje knihovna nepřehlédnutelný bod na kulturní a vzdělávací mapě Nymburka.

STADTBIBLIOTHEK NEURUPPIN

ZENTRAL- UND LANDESBIBLIOTHEK BERLIN

ÚTERÝ 10. ČERVNA

Příjezd do Neuruppinu, pracovní schůzka s referentkou pro partnerská města Magdalenou Yanshin a ředitelem Gymnázia Bohumila Hrabala v Nymburce Jiřím Kuhnem: program stáže a pracovního pobytu v partnerském městě

STŘEDA 11. ČERVNA

Pracovní schůzka s vedoucí městské knihovny Andreou Plagemann: participace knihovny na vzdělávání v tématech demokracie a občanské společnosti, prezentace aktivit českých knihoven (konference Long Story Short a Knihovny současnosti).

Příprava přednášky a projekce filmu Ostře sledované vlaky v kulturním a komunitním prostoru Hangar 312.

Pracovní schůzka se starostou Nicem Ruhlem a vedoucím odboru kultury Mariem Zetzschem: participace města na vzdělávání v tématech demokracie a občanské společnosti.

Pracovní schůzka s vedoucím stavebního odboru Janem Juraschkem: participace veřejnosti na tvorbě městského veřejného prostoru, projekty Dein Park a Deine Stadt.

Realizace partnerské akce pro veřejnost: přednášky a projekce filmu Ostře sledované vlaky v prostoru Hangar 312; partnerská kulturní výměna a vzdělávání, upevňování evropské spolupráce.

ČTVRTEK 12. ČERVNA

Pracovní schůzka v městském archivu s referentkou pro partnerská města Magdalenou Yanshin a ředitelem nymburského gymnázia Jiřím Kuhnem nad archivními dokumenty partnerství měst od 70. let 20. století: možnost studentských projektů a spolupráce, vzdělávání a výchova k demokracii.

Pracovní schůzka s Janou Kolar-Voigt ve Fontane Buchhandlung, které v Neuruppinu organizuje kulturní a vzdělávací akce pro školy a veřejnost.

Pracovní schůzka v Museum Neuruppin s vedoucí muzea Majou Peers, referentkou pro partnerská města Magdalenou Yanshin a ředitelem nymburského gymnázia Jiřím Kuhnem nad přípravou společné výstavy na podzim 2025 o partnerském městě Nymburk v rámci výročí 750 let jeho založení.

Odjezd do Berlína

PÁTEK 13. ČERVNA

Pracovní návštěva tří poboček městské knihovny Pankow (Stadtbibliothek Pankow, Berlin)

Pracovní schůzka v městské knihovně Heinrich-Böll-Bibliothek s Patricií Frehse (Öffentlichkeitsarbeit) a Pilem Gumundsenem (Outreach & Partnerschaften): diskuze o participaci knihovny na vzdělávání v tématech demokracie a občanské společnosti,

sdílení praxe s vytvářením strategických dokumentů Poslání a Diverzita, čtení v kebabech, čtení na veřejnosti (knihovna na kolech).

Komentovaná prohlídka knihovny Heinrich-Böll-Bibliothek s knihovnicí Marion Schlufte: velká písmena, lehké čtení, gaming, sdílená lednička pro veřejnost, knihovna věcí.

Komentovaná prohlídka knihovny Kurt-Tucholsky-Bibliothek s vedoucí Anne Sobanski: před lety veřejností okupovaná pobočka po rozhodnutí města pobočku uzavřít, provoz 10 let zajišťovali dobrovolníci, dnes opět s podporou města.

Komentovaná prohlídka knihovny Bibliothek am Wasserturm s vedoucí Louise Bourdet Decultot: prostor pro další komunitní akce pořádané partnerskými organizacemi, knihovna věcí, noční otevírací doba.

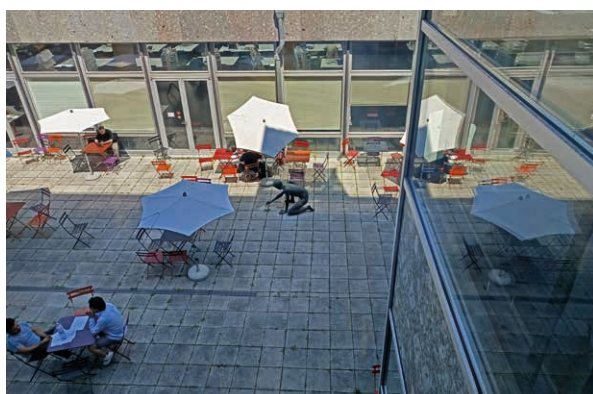
SOBOTA 14. ČERVNA

Pracovní návštěva městské knihovny Stadtbibliothek Friedrichshain-Kreuzberg, pobočka Bezirkszentralbibliothek Pablo Neruda: výrazný banner nad vchodem (Jsme pro různorodost. Proti rasismu) a tematická výstava (WeMeanPride).

NEDĚLE 15. ČERVNA

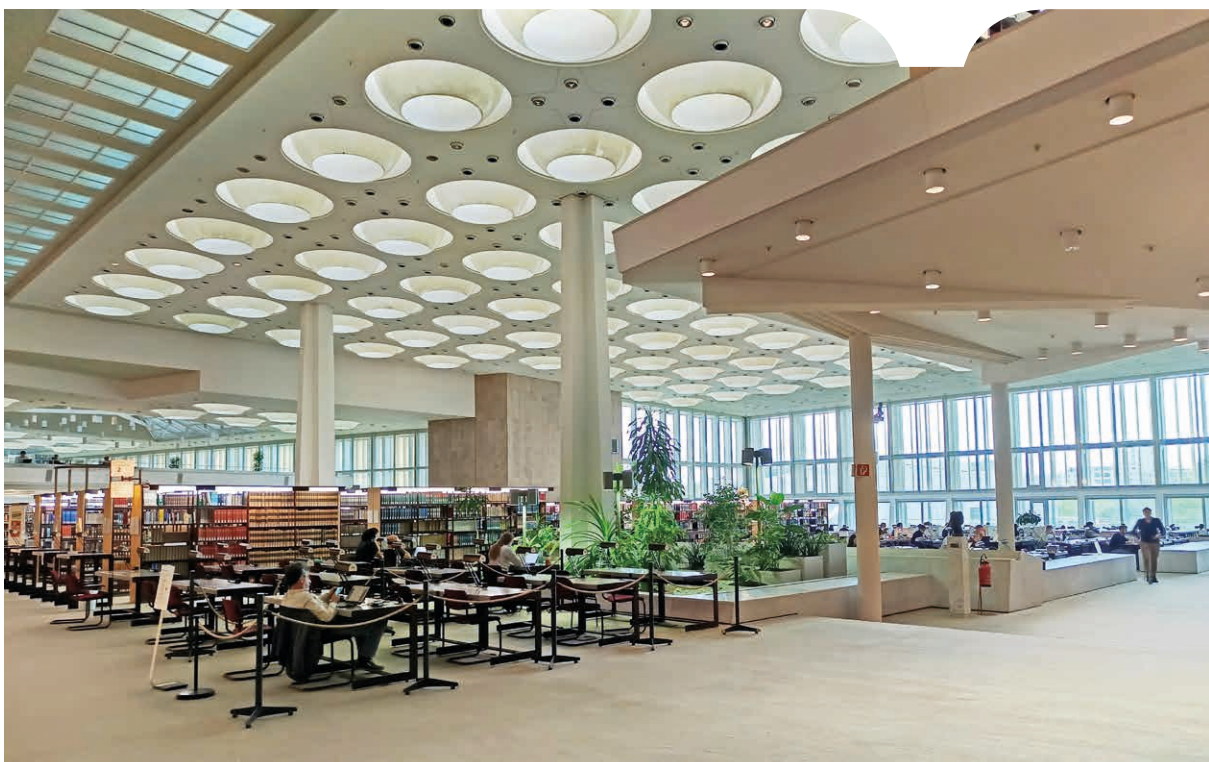
Pracovní návštěva knihovny Zentral- und Landesbibliothek Berlin, pobočky Berliner Stadtbibliothek a Amerika-Gedenkbibliothek: výstavky knih k tématům demokracie a občanská společnost, knihovna věcí.

PONDĚLÍ 16. ČERVNA

Pracovní návštěva knihovny Staatsbibliothek Potsdamer StraÙe: participace veřejnosti na literárních akcích, např. zaměřených na poezii.

Návrat do Nymburka

AKTIVITY PRO PODPORU OBČANSKÉ SPOLEČNOSTI, KOMUNITY A DEMOKRACIE

DEMOKRATICKÁ VÝCHOVA V PRAXI

Popis

Beseda spojená s workshopem, která má za cíl přiblížit žákům, co je to demokracie, jak funguje, co jim přináší a proč je důležitá. Využívá přitom příklady z komunální politiky, která je pro děti pochopitelnější než obecné principy demokracie. Program trvá cca tři hodiny, je veden jedním lektorem.

1. Evokace

Cíl: Přiblížit dětem pojmy anarchie – demokracie – totalita

Metoda: Jak by vypadal svět bez pravidel? Děti vymýšlí, jak by vypadal jejich den bez pravidel (např. pizza v posteli) = pozitivní × jak by vypadalo město bez pravidel = negativní, chaos

Výsledek: Svět potřebuje pravidla. Pravidla = zákony. Kdo je tvoří v rodině/městě/státě? Jak se k té pravomoci dostal?

2. Skupinová práce + diskuze

Cíl: Co je potřeba, aby město fungovalo? (např. školy, oprava silnic, vodovod, semaforey, MHD)

Metoda: Děti navrhnou (píší na papír své nápady, bez čeho by město nemohlo dlouhodobě fungovat), následuje diskuze

3. Frontální výuka

Cíl: Představení vedení města + jednotlivých odborů městského úřadu (o co se starají)

Metoda: Lektor ukazuje fotky starosty a místostarostky a vypráví, co dělají (konkrétní projekty z posledních let nebo plánované projekty)

4. Textová ukázka

Cíl: Volby (Volili někdy někoho ve škole? Podle čeho se rozhodovaly? Byly někdy s rodiči u voleb? Jak to probíhalo?)

Metoda: Čtení ukázky z knihy [Im Dschungel wird gewählt](#) (zvířata mají různé zájmy, musí se dohodnout = paralela se světem). Následuje diskuze o tom, proč existují volby, jaká jsou jejich pravidla a jaké jsou výhody a nevýhody toho, že si volíme své zástupce

5. Aktivita ve skupinách

Cíl: Přiblížit dětem, že každá politická strana prosazuje různé priority a oslovuje různé skupiny občanů

Metoda: Děti si vylosují obecné zaměření „své“ politické strany (ekonomika a práce, sociální problematika, životní prostředí, migrace a bezpečnost, svoboda) a pak společně vymýšlejí, na co se daná strana zaměřuje. Poté navrhují konkrétní volební program (lokální i celostátní témata), který píšou na velkoformátové papíry

6. Aktivita ve skupinách

Cíl: Přiblížit pojem volební kampaň a prezentovat svůj volební program

Metoda: Děti mezi sebou vyberou kandidáta, který se pak představí všem účastníkům a prezentuje volební program své strany

7. Individuální činnost

Cíl: Volby nanečisto

Metoda: Děti volí starostu města, pak zdůvodňují, koho a proč si vybraly. Zvolený starosta pak poskytne rozhovor médiím – moderuje lektor, postupně zapojuje děti, které se ptají na to, co je k budoucnosti města zajímavá

8. Textové ukázky + diskuze

Cíl: Přiblížit pojem lidská práva

Metoda: Děti čtou jednotlivá lidská práva (zjednodušená do dětské řeči). Děti pak vybírají, která lidská práva jsou podle nich důležitá, a zapisují je na papíry. Lektor poté na příkladech vysvětluje, jak je využíváme v běžném životě, a ukazuje, jak by se projevilo, kdybychom je neměli. Cílem je, aby děti pochopily, že všechna lidská práva jsou důležitá

9. Reflexe

Cíl: Shrnutí zážitků, pojmů, poznatků

Metoda: Diskuze

Cílová skupina

Žáci 4.–6. třída ZŠ

Oslovení cílové skupiny / propagace

Cílené oslovení škol – e-mailové nabídky konkrétním školám, webové stránky knihovny (sekce programy pro školy), sociální sítě (fotky z realizovaných programů + ohlasy dětí a učitelů)

S jakým úspěchem se akce setkala, splnila jejich očekávání? Nějaké nečekané problémy/výsledky

Děti velmi dobře komunikovaly (velmi záleží na osobě lektora a jeho schopnosti navázat kontakt s dětmi) a i přes větší délku programu většinou udržely pozornost. Ukázalo se, že mají na svůj věk solidní povědomí o probíraných pojmech a že mají zájem o nich diskutovat. Drobné obtíže se vyskytly při skupinové práci, kdy měly děti navrhovat volební program „svých“ politických stran – v některých skupinách byla potřebná pomoc lektora, který by děti inspiroval správným směrem.

Doporučení z hostující organizace

Program je možné upravovat podle věku dětí (délka, styl komunikace, čtené ukázky)

Personální náklady

Lektor (knihovník)

Počet člověkohodin

Příprava: cca 1 hodina

Realizace: 3 hodiny na setkání

Celkem: cca 4 hodiny na jedno setkání

Finanční náklady (lektor, prostory, materiál, vybavení...)

Spotřební materiál: Cca 5–7 papírů formátu A2, malé papírky (volební lístky) – podle počtu dětí ve třídě

Prostory: Větší prostor (cca rozměry školní třídy), židle postavené do kruhu, plocha pro uchycení papírů s „volebními programy“ – například magnetická tabule, flipchart, šňůra s kolíčky

Lektor/mentor: 1 učící knihovník

Časový plán

Aktivita na objednání, termín a délky cca 3–4 hodiny podle časových možností školy (čas pro diskuzi lze korigovat)

Vlastní doporučení

Na besedy pravidelně chodí starostka nebo místostarostové (alespoň na závěr, když mají čas) a děti se jich mohou ptát na to, co je zajímavé. Zástupce města jim pak také předá diplomy (řidičský průkaz na demokracii). To je pro děti velmi atraktivní a vytváří to pozitivní vazbu k místu, kde žijí. Celkově je nutné přizpůsobit styl komunikace věku dětí, nepoužívat příliš cizích slov a nové pojmy vysvětlovat na konkrétních příkladech. Pro starší děti je možné zapojit více textových ukázek a diskutovat také o slabinách demokracie nebo o citátech o demokracii od známých osobností. Vhodné by bylo obstarat si knihu [Im Dschungel wird gewählt](#) nebo najít (případně si napsat) krátký text s podobným obsahem v češtině.

FAKE NEWS

Popis

Tato vzdělávací aktivita je interaktivní lekce pro žáky 6.–8. tříd, zaměřená na posílení čtenářské gramotnosti a mediálního vzdělávání, demokratického uvažování a samostatného rozhodování. Během dvou vyučovacích hodin se účastníci zapojí do digitální únikové hry „Exit the Fake“, která je vytvořena tak, aby zábavným způsobem učila rozpoznávat fake news a manipulativní obsah na internetu.

Úkolem žáků je odhalit čtyřmístný kód, který symbolizuje „únik“ z pasti dezinformací.

Cílová skupina

Žáci 6., 7. a 8. tříd ZŠ a víceletých gymnázií

Skupina cca 20 účastníků

Vhodné pro školní třídy, které navštěvují knihovnu v rámci pravidelných programů nebo exkurzí. Lekce by nebyla vhodná jako první návštěva knihovny.

Oslovení cílové skupiny/propagace

Aktivita je postavena jako detektivní hra s tajným kódem, což přirozeně vzbuzuje zvědavost a chuť zapojit se.

Téma fake news je žákům blízké – často se s nimi (aniž by si to uvědomili) setkávají na sociálních sítích.

Lákadlem může být i možnost využití digitálních technologií v kombinaci se hrou a navíc v knihovně.

- Nabídka aktivit pro školy na webu knihovny (v sekci „Nabídka pro školy“)
- Leták pro učitele občanské výchovy a českého jazyka
- Prezentace na pravidelném setkání s pedagogy

S jakým úspěchem se akce setkala, splnila jejich očekávání? Nějaké nečekané problémy/výsledky

Líbilo se mi, že aktivita začala diskuzí:

„Myslíte si, že dokážete rozpoznat falešnou zprávu? Co když není pravda to, co se jako pravda tváří? Dnes si to vyzkoušíme – a možná zachráníme svět před dezinformacemi...“

- Lekce probíhala v přátelské atmosféře, žáci byli velmi aktivní a zapojení. Pracovali po dvojicích vždy na jednom tabletu.
- Kombinace hry a vzdělávacích prvků vedla k hlubšímu pochopení problému dezinformací.
- Účastníci oceňovali, že si mohou zkusit prakticky ověřovat informace a naučit se „triky“ manipulace v online prostoru.

V závěru se pak diskutovalo o tom, jak se v reálném životě bránit manipulaci a lžím na internetu.

Lekci ohodnotili nejenom žáci, ale převážně pedagogický doprovod.

Doporučení z hostující organizace

Brockhaus je velmi dobře přijímán mezi knihovnami, díky své interaktivitě a kvalitnímu odbornému obsahu.

Lekce je vhodné vždy vést s doprovodným výkladem knihovníka, nikoli jako samostatnou online aktivitu.

Personální náklady

Hra je dostupná v digitálním formátu, licencovaná platformou Brockhaus, a knihovna ji zprostředkuje jako moderovanou lekci vedenou jednou knihovnicí, případně je vhodná pomoc někdo dalšího na pomoc s technikou a přihlášením (další knihovnice či učitel).

Počet člověkohodin

Příprava: samostatné vyzkoušení lekce, její nastudování (cca 2 hodiny)

Realizace: dvě vyučovací hodiny

Finanční náklady (lektor, prostory, materiál, vybavení...)

Nutno vlastnit tablety, PC v knihovně nebo vlastní telefony.

Licenci od společnosti Brockhaus.

Brockhaus nabízí tři základní balíčky (pro děti, mládež, dospělé), které si knihovny mohou rozšířit přidáním modulů (např. Exit the Fake, Školní lexikon...)

stadtbibliothek.rosenheim.de+11brockhaus.de+11stadtbibliothek-kw.bibliotheca-open.de+11.

Ceny se liší podle velikosti knihovny, počtu modulů a přístupu uživatelů.

Časový plán

Realizace: dvě vyučovací hodiny

Vlastní doporučení

Navázat spolupráci s Brockhaus nebo vytvořit vlastní českou verzi aktivity podle podobných principů. Lze zařadit do projektového dne, jako doplněk mediální výchovy či podpora demokratického rozhodování, chování a myšlení.

Zohlednila jsem možnosti v ČR a též přikládám jejich přehled.

Níže uvedené aktivity jsou nejen zábavné a vzdělávací, ale zároveň přirozeně posilují demokratickou kulturu a občanskou společnost.

Občané v demokracii potřebují umět rozlišovat fakta od manipulace, vnímat souvislosti a nést odpovědnost za vlastní názory.

Účastníci se učí ověřovat si informace, klást otázky a přemýšlet nad tím, komu a proč věřit. Když žáci během hry narazí na falešný web nebo podvrženou zprávu, učí se identifikovat známky manipulace. To je základní dovednost pro orientaci v demokratické společnosti, která spoléhá na svobodný tok informací.

Je více než žádoucí, aby si lidé uvědomovali důsledky dezinformací, což vede k větší obezřetnosti a zodpovědnému chování ve veřejném prostoru.

Fakescape je zapsaný spolek studentů, který realizuje výuku mediální gramotnosti a rozvíjí kritické myšlení. Zaměřuje se na fake news, manipulaci a kybernetickou bezpečnost.

Zahrnuje i verzi pro 2. stupeň ZŠ – Dezinfombies, kde žáci hledají „vakcínu proti dezinformacím“ denikn.cz+9vyuka.o2chytraskola.cz+9knihovnatabor.cz+9.

Spolek Fakescape také nabízí vzdělávací aktivitu pro středoškoláky „Zachraňte prázdniny“. Hra učí studenty kritickému myšlení a mediální gramotnosti. Hráči se vžijí do role novinářů, kteří vyšetřují anonymní udání ohledně zrušení letních prázdnin, a ověřují informace, aby odhalili pravdu.

Za zmínku stojí i skvělá společenská hra „Nekrm kachnu“.

Fakescape reaguje na aktuální společenské problémy a využívá aktivní práci s informacemi, demokratickými hodnotami a teamwork.

„CrashFake!“ je workshop pro střední školy inspirovaný únikovými hrami, kde studenti ověřují pravdivost informací pomocí QR kódů v prostoru knihovny – Krajská knihovna Karlovy Vary.

Předchází mu hodinové školení o fake news a ověřování zdrojů. Studenti pracují ve dvojicích, využívají tablety/mobily a najímají QR informace ve třech zdrojích muni.cz/vyuka, o2chytraskola.cz+7kr-karlovarsky.cz+7knihovnakv.cz+7.

Jedná se o prostorově i digitálně pestrou aktivitu, která podporuje digitální dovednosti, spolupráci a hledání důkazů.

ROBOTERWERKSTATT

lekce z oblasti robotiky

Popis

Lekce, kterou jsou lektoři/knihovníci schopní připravit na míru všem věkovým skupinám žáků. Při akci využívají některé nebo všechny ze svých robotů. V současnosti mají BeeBots, Dash-Roboter, Ozobots a Mind Designer. Úvod pro starší děti je koncipován kolem časové osy, která zachycuje vývoj robotů. Následuje diskuze o přínosu i možných negativních dopadech v současnosti. Lektor se snaží získat názor každého člena skupiny.

Cílová skupina

Žáci a žákyně všech tříd základní školy

Oslovení cílové skupiny/propagace

Leták pro školy a učitele, zahrnující aktivitu v celkové nabídce. Informace na webu knihovny. Adresné oslovení e-mailem.

S jakým úspěchem se akce setkala, splnila jejich očekávání? Některé nečekané problémy/výsledky

Aktivita splnila očekávání, zaujme téměř všechny účastníky a díky její nabídce přišly do knihovny i děti ze škol, které se běžných aktivit nezúčastňují. Téměř polovina dětí se s těmito roboty setkala poprvé až v knihovně, školy je nemají zařazené mezi své pomůcky.

Doporučení z hostující organizace

Vzhledem k náročnosti doporučuji pracovat v lektorském tandemu, děti si rozdělit minimálně do tří skupin. I když děti většinou rychle pochopí princip, na jednotlivá stanoviště nechat cca 20 minut, aby se s ovládáním robotů vystřídali všichni. Podporovat aktivní pozorování.

Personální náklady

Dva pracovníci

Počet člověkohodin

Příprava: 2–4 hodiny pro seznámení s jednotlivými typy robotů

Realizace: 1,5 hodiny

Finanční náklady (lektor, prostory, materiál, vybavení...)

Vybavení: roboti dle možností knihovny

Prostory: běžně využívané prostory knihovny

Čas pracovníků na seznámení se s technologií

Časový plán

Úvod a práce s časovou osou (15 min.)

Práce s roboty na stanovištích (3× 20 min.)

Sdílení zážitků a zpětná vazba (15 min.)

+ čas na přípravu stanovišť a úklid

Vlastní doporučení

Tuto lekci jsem zažila s 12 dětmi ze speciální třídy pro sluchově handicapované. Téma umožnilo plynulost lekce stejnou jako v případě dětí bez handicapu a jak mi v závěru potvrdili oba pracovníci, jednalo se o děti, které přišly na akci do knihovny vůbec poprvé.

KNIHOVNA VĚCÍ – KAŽDODENNÍ AKTIVITA

Popis

Knihovna věcí je fungujícím doplňkem v nabídce, vedle půjčování knih, DVD nosičů a audioknih. V současnosti obsahuje 52 položek.

Cílová skupina

Registrovaní čtenáři knihovny, kteří jsou starší 18 let

Oslovení cílové skupiny/propagace

Samostatné letáky, webové stránky, plakáty na vývěsce před knihovnou. Knihovna věcí je umístěna hned u hlavního obslužného pultu. Díky proskleným dveřím je dobře vidět celá nabídka, zároveň je zachycena i věc aktuálně vypůjčená.

S jakým úspěchem se akce setkala, splnila jejich očekávání? Nějaké nečekané problémy/výsledky

Knihovna věcí se stala využívanou a vyhledávanou službou, o čemž svědčí i počet nabízených věcí, který se z počátečních 20 kusů během čtyř let zvýšil na současný počet 52. Svou podporu této aktivitě vyjádřil při osobním setkání i starosta města, který si několik věcí z nabídky i sám půjčil.

Doporučení z hostující organizace

Při výběru věcí nekopírovat detailně německý model, ale brát na zřetel české možnosti. Vytipovat v okolí předměty, o které by byl zájem. Pokusit se o dotační krytí finančních nákladů. I německá knihovna šla touto cestou.

Personální náklady

Knihovníci v rámci své pracovní náplně

Počet člověkohodin

Příprava: nelze určit

Realizace: závislé na množství předmětů

Finanční náklady (lektor, prostory, materiál, vybavení...)

Materiál: regály/skříně/věci určené k půjčování

Prostory: běžně využívané prostory knihovny

Obsluha: knihovník v rámci běžné pracovní náplně

Časový plán

Provozní doba knihovny

Vlastní doporučení

V případě dražších věcí uvažovat o zavedení vratné kauce. V Německu kauci nepožadují, problémy s vrácením řešili minimálně. Možností zajištění může být také podmínka ročního období registrace před první výpůjčkou.

OBJEVUJEME PŮDU (KNIHOVNU) S ACTIONBOUND

Popis

Hodinová interaktivní aktivita pro žáky 6. tříd a starší návštěvníky. Děti objevují prostor Půdy (knihovny) prostřednictvím aplikace [Actionbound](#), plní úkoly, fotí a hledají zajímavosti. Aktivita podporuje kreativitu, spolupráci a zvědavost

Cílová skupina

Žáci 6. tříd základních škol a starší návštěvníci knihovny

Oslovení cílové skupiny/propagace

Letáky pro školy a učitele. Informace na webu Půdy a knihovny. Případně přímé oslovení škol e-mailem/telefonicky

S jakým úspěchem se akce setkala, splnila jejich očekávání? Některé nečekané problémy/výsledky

Žáci byli nadšení z objevování a interaktivního seznámení se se službami a prostorem knihovny i novými technologiemi. Aktivita byla pro ně zábavná a zajímavá. Nečekané bylo to, jak rychle se dokázali orientovat v aplikaci a spolupracovat.

Doporučení z hostující organizace

Doporučeno zařadit více tvořivých úkolů a nechat účastníkům dostatek času na sdílení dojmů, zkušeností a nápadů. Lepší je práce ve dvojicích/skupinách.

Personální náklady

Jeden až dva pracovníci (průvodce, koordinátor)

Počet člověkohodin

Příprava: 3–6 hodin jednorázově a testování 1–2 hodiny

Realizace: 1 hodina

Finanční náklady (lektor, prostory, materiál, vybavení...)

Čas pracovníků na přípravu „herních úkolů“, licence Actionbound. Aplikace Actionbound je licencována pro vzdělávání buď [podle počtu odehraných her](#), nebo neomezený počet podle velikosti správní oblasti, kde [knihovna sídlí](#). Knihovna do 10 000 obyvatel přijde na cca 173 eur na jeden rok.

Časový plán

Úvod a představení (10 min.)

Práce s aplikací a plnění úkolů (30 min.)

Sdílení a zpětná vazba (10 min.)

+ rezerva na přípravu techniky a prostor

Vlastní doporučení

Doporučuji Bound připravit přímo pro danou skupinu (např. pro mladší děti více obrázků a kratší úkoly). Bound lze snadno upravit podle potřeb, služeb i prostor knihovny. Lze doplnit i testovacími čtenářskými kartami a více praktickými úkoly.

UKÁZKA ILUSTRATIVNÍCH ÚKOLŮ PRO ACTIONBOUND

Úvodní úkol

Text: Vítej v Městské knihovně v Poličce! Čeká tě dobrodružství – plníš úkoly, sbíráš body a poznáváš tohle skvělé místo.

Věděli jste? Knihovny, jako je ta naše, mají důležitou roli – zpřístupňují informace všem a podporují rovné příležitosti pro každého! Připrav se objevovat a spolupracovat.

Typ: Informativní (nebodovaný)

Úkol 1: Průzkumný

Text: Najdi prostor, kde se konají kreativní workshopy.

Tip: Hledej místo s dostatkem světla a pracovním stolem!

Typ: Otevřená odpověď (dítě napíše, co našlo)

Úkol 2: Tvořivý

Text: Vyfoť místo, které tě nejvíc zaujalo!

Nahraj fotku sem.

Typ: Fotoúkol

Úkol 3: Kvíz

Text: Ve kterém roce byla otevřena Půda?

- a) 2016
- b) 2018
- c) 2020

Typ: Kvíz (jedna správná odpověď, správná: b)

Úkol 4: Přání

Text: Knihovna a Půda jsou tu pro všechny – aby každý mohl objevovat, učit se a tvořit.

Co bys chtěl/a na Půdě zažít nebo se naučit? Napiš svou odpověď!

Typ: Otevřená odpověď

Úkol 5: Zajímavost

Text: Najdi aspoň jednu věc, která tě překvapila nebo pobavila.

Napiš, co to bylo!

Typ: Otevřená odpověď

Závěrečný úkol / shrnutí

Text: Knihovna není jen místo s knihami – je to místo pro každého, kde můžeme spolu sdílet nápady a poznávat nové věci. Děkujeme, že ses zapojil/a!

Typ: Informativní (nebodovaný)

- **Jak to zapadá do demokratizační funkce knihovny?**
- **Zdůrazňuje, že knihovna je otevřená a dostupná všem.**
- **Podporuje rovné příležitosti a kreativní zapojení všech účastníků.**
- **Podněcuje spolupráci a sdílení informací – principy demokracie!**

DIGI SEN CAFÉ

Popis

Společné setkání seniorů nad šálkem kávy a čaje, kde mohou vzájemně sdílet své zkušenosti, úspěchy i starosti při používání digitálních technologií a moderních služeb. Knihovník zde působí jako mentor a přináší aktuální témata jako bezpečnost na internetu, demokratizační vliv knihoven, přístup ke službám a další důležitá témata digitálního světa. Cílem je podpořit seniory ve využívání digitálních služeb a posílit jejich sebevědomí i sociální vazby.

Cílová skupina

Senioři a starší dospělí, kteří mají zájem o digitální technologie a chtějí se naučit nové dovednosti nebo sdílet své zkušenosti.

Oslovení cílové skupiny/propagace

Informace o aktivitě budou zveřejněny prostřednictvím webu knihovny, městského zpravodaje a plakátů v knihovně i dalších místech pro seniory. Knihovna bude propagovat akci také při jiných aktivitách pro seniory.

S jakým úspěchem se akce setkala, splnila jejich očekávání? Nějaké nečekané problémy/výsledky

Akce se v Luckenwalde těší velkému zájmu a senioři oceňují možnost společného setkávání a sdílení zkušeností v přátelské atmosféře. Díky vedení knihovníka jako mentora se účastníci cítí podporovaní a motivovaní. Nečekaně se ukázalo, že kromě technických otázek je pro seniory důležité také téma bezpečí, přístup k informacím a demokratizační role knihoven.

Doporučení z hostující organizace

Podporovat účastníky v samostatném zkoušení nových technologií a aplikací a vytvářet otevřený prostor pro vzájemné sdílení. Zajistit příjemnou atmosféru a možnost neformálního posezení.

Personální náklady

Knihovník (mentor) a případně dobrovolníci z řad komunity

Počet člověkohodin

Příprava: cca 1 hodina

Realizace: 2 hodiny na setkání

Celkem: cca 3 hodiny na jedno setkání

Finanční náklady (lektor, prostory, materiál, vybavení...)

Spotřební materiál: čaj, káva, mléko, cukr, případně drobné občerstvení

Prostory: běžné využití knihovny (žádné další náklady)

Lektor/mentor: knihovník zajištěn v rámci běžné pracovní náplně

Časový plán

Aktivita probíhá jednou za dva týdny, vždy dopoledne (např. čtvrtek). Délka jednoho setkání cca dvě hodiny.

Vlastní doporučení

Vytvářet atmosféru důvěry a otevřenosti, kde si senioři mohou vyměňovat i své obavy a nejistoty. Zohlednit individuální tempo a potřeby účastníků. Postupně zapojovat témata jako přístup k digitálním službám knihovny, e-knihy, online zdroje a další možnosti, které knihovna nabízí. Zaměřit se na to, aby byla knihovna nejen místem vzdělávání, ale i prostorem pro podporu a budování demokratické a otevřené komunity.

BILDERBUCHKINO: „CO BY SE STALO, KDYBY...“

Daisy Mrázková

Popis

Bilderbuchkino je promítání ilustrací z dětské knihy na plátno nebo zeď, doprovázené živým čtením textu. Je to skvělý způsob, jak dětem přiblížit literaturu a vizuální umění zábavnou a interaktivní formou.

Tato akce využije poetiku a imaginativní otázky Daisy Mrázkové k otevření diskuze o tom, jak naše volby a společná rozhodnutí utvářejí svět kolem nás. Děti se nejen zamyslí nad „co by se stalo, kdyby...“, ale i nad tím, co se stane, když se rozhodujeme společně.

Cílová skupina

Děti předškolního věku a mladší školáci (cca 5–9 let)

Oslovení cílové skupiny/propagace

Propagace formou nabízeného programu šolkám a školám, které spolupracují s knihovnou

S jakým úspěchem se akce setkala, splnila jejich očekávání? Nějaké nečekané problémy/výsledky

Jedná se o koncept promítání obrázků z obrázkové knihy na plátno. Pro tzv. Bilderbuchkino je klíčové, aby obrázky byly výrazné a dobře viditelné i z dálky. Titul knihy jsem zvolila pro univerzálnost tématu a také proto, že knihu vydává malé nakladatelství Baobab původem z Tábora, se kterým má naše knihovna nadstandardní vztahy, a proto by nemusely vzniknout větší obstrukce při převedení či naskenování knihy na plátno.

Doporučení z hostující organizace

Jasně a dobře viditelné obrázky, které provokují dětskou fantazii, při čtení je doporučena doprovodná interakce s dětmi.

Personální náklady

Počet člověkohodin

Práce pro jednu, maximálně dvě knihovnice

Naskenování obrázků – jedna hodina

Příprava scénáře – dvě hodiny

Příprava materiálu – hlasovacích lístečků – jedna hodina

Příprava prostoru, projektoru, plátna, flipchartu – jedna hodina

Finanční náklady (lektor, prostory, materiál, vybavení...)

Jednalo by se o akci v knihovně zajištěnou běžnými knihovnicemi

Časový plán

Jednorázová akce trvající maximálně 1,5 hodiny. Pro opakované použití s různým publikem

Vlastní doporučení

SCÉNÁŘ ZHRUBA V NÁSLEDUJÍCÍ PODOBĚ:

1. Úvod – práce s představivostí, interakce s dětmi, otázky pokládá knihovnice – moderátorka (cca 10 minut):

- **Knihovnice:** „Ahoj děti! Víte, co je to ‚kdyby‘? To je slovo, které nám otevírá dveře do světa fantazie a nekonečných možností! Dnes si budeme povídat o jedné moc zajímavé knize, která se jmenuje „Co by se stalo, kdyby...“.
- Byla bych moc ráda, kdybyste odpovídali všichni, ale postupně!
- **Zahřívací otázky (krátká diskuze):** „Co by se stalo, kdyby slunce bylo zelené? Co by se stalo, kdybychom měli křídla? Co by se stalo, kdyby tu nebyla knihovna? Co by se stalo, kdyby židličkám bylo zima?“
- **Přejdeme ke knize:** „A teď se podíváme, co se děje v knize Daisy Mrázkové, když se ptá ‚Co by se stalo, kdyby...“

2. Bilderbuchkino – knihovnice promítá na plátno obrázky, čte otázky z knihy a odpovídá dle obrázků (20–25 minut):

- **Zastavení a vlastní otázky:** Po každé nebo po několika stránkách se knihovnice zastaví a zopakuje otázku „Co by se stalo, kdyby...?“ nebo se zeptá na vlastní variantu související s příběhem.
- Jako například ukázka z knihy „Co by se stalo, kdybych našel v trávě hodinky?“
- **Odpověď v knize je:** „Dohonil bych toho pána, který je ztratil, dal bych mu je... Ten by měl radost!“
- **Otázka knihovnice:** „Kdo by neměl radost? Měli byste radost, kdybyste je nevrátili? A co ten pán, co když mají pro něj hodinky jinou hodnotu než finanční? Našli jste někdy něco, co vám nepatřilo? Co jste s tím udělali?“

3. Dílna společného rozhodování:

- **Představení „problému/volby“:** Knihovnice má připravené 2–3 jednoduché, konkrétní volby, které mají pro děti reálný dopad.
- **Příklad 1 (jednodušší):** „Co by se stalo, kdybychom si společně vybrali maskota naší knihovny? Hlasujte pro [obrázek sovy], [obrázek draka] nebo [obrázek kočky]!“
- **Příklad 2 (více k demokracii):** „Co by se stalo, kdybychom si společně vybrali, co budeme mít za hračky v dětském koutku? Hlasujte pro [lego], [plyšáky] nebo [hopíky]!“
- **Příklad 3 (řešení problémů):** „Co by se stalo, kdyby se v knihovně ztratila knížka? Společně si vybereme, jak ji budeme hledat! Budeme ji hledat [šeptem a tiše], nebo [hlasitě a s písničkou]?“ (Zde můžeme dát i možnost, že kniha zůstane „ztracená“, pokud se nedohodneme, jak zlá by pro nás byla její ztráta.)

4. Hlasování:

- Knihovnice rozdává dětem hlasovací kartičky / magnetky (každé dítě má jen jeden hlas).
- Děti jsou vyzvány, aby svůj hlas vložily do krabičky s obrázkem volby, nebo nalepily na tabuli/flipchart k vybrané možnosti.
- Společně spočítáme hlasy a vyhlásíme vítěznou volbu.
- Diskuze o výsledku: „Vidíte, vybrali jsme si [vítězná volba]! A co se teď stane? Co pro nás to společné rozhodnutí znamená?“ Knihovnice zdůrazní, že i když někdo nevyhrál, společně jsme se rozhodli, což je v pořádku.
- Principem celého hlasování je objasnění toho, že i když se všichni neshodnou, je důležité respektovat rozhodnutí většiny, ale naslouchat i těm, kteří mají jiný názor. A důležité je informovat děti, že každý hlas má váhu a může být rozhodující.

KNIHOVNA JAKO BRÁNA DO SVĚTA FANTASY HER

Popis

Hry na hrdiny neboli RPG (zkratka z angl. Role Playing Game) se od ostatních společenských her liší. Hráči zde představují postavy ve smyšleném světě. Jeden hráč je vypravěčem, který tento svět ostatním zprostředkovává. Hra je založená na odvíjení příběhu prostřednictvím interakce mezi hráči.

Knihovna Tábor by měla poměrně dobrou startovací pozici, protože k dispozici máme malou rodící se komunitu hráčů jedné specifické RPG deskovky Warhammer 40 K.

Tato akce by se zaměřila na přilákání nových hráčů do světa RPG, kteří o těchto hrách možná jen slyšeli, ale nevědí, jak začít. Inspirujeme se přístupem Münchner Stadtbibliothek, která aktivně buduje komunitu a zpřístupňuje RPG široké veřejnosti.

Nosná myšlenka rozšíření komunity se drží propojení fyzické akce s online komunitou na Discordu. Tím by se zvýšil dosah, udržitelnost projektu i nábor nových mladých dospělých kromě řad čtenářstva Městské knihovny Tábor.

- Hraní RPG podporuje kreativitu, vyprávění příběhů, sociální interakci, řešení problémů a kritické myšlení.
- Překonání bariér: Mnoho lidí neví, jak začít hrát RPG – nemají spoluhráče, nevědí, jaká pravidla zvolit, nebo se ostýchají. Knihovna jim nabízí bezpečné a přístupné prostředí.

Cílová skupina

Všechny věkové kategorie, zejména však teenageři a mladší dospělí a také rodiny s dětmi

Oslovení cílové skupiny/propagace

- Cílem je zřídit na Discordu specifické kanály pro RPG (např. #rpg-hry, #hledam-hru, #rpg-tipy, #pravidla # Warhammer 40 K).
- Lákavé plakáty a online pozvánky.
- Propagace na sociálních sítích knihovny a v místních komunitních skupinách.
- Účast na herních festivalech a akcích typu Comic noc.

- Na všech propagačních kanálech bude zdůrazněno, že „není třeba žádná předchozí zkušenost“ a že „vše se naučíte na místě“.
- Propagace knihovny jako brány do světa fantasy příběhů.

S jakým úspěchem se akce setkala, splnila jejich očekávání? Nějaké nečekané problémy/výsledky

Předpokladem úspěchu akce je zapojení minimálně jedné knihovnice do organizace, která bude znát pravidla RPG her a bude mít základní povědomí o herní komunitě.

V knihovně v Táboře se dlouhodobě a systematicky buduje dětská herní komunita deskových her, která se bude považovat za úhelný kámen celé akce a budoucí a perspektivní dorost.

Klíčová bude role dobrovolníka, který už teď buduje malou herní komunitu RPG Warhammer 40K. Nicméně protože se jedná o studenta gymnázia, a tudíž je předpoklad, že bude postupně polevovat ve svém nadšení ve prospěch dalšího svého studia na univerzitě, bude potřeba zaškolit jeho nástupce.

Doporučení z hostující organizace

Shromáždit kolem jednoho mentora tým dobrovolníků, kteří zajistí moderaci v prostředí chat roomu na Discord.com, aby se mohla knihovnická komunita dále rozvíjet.

Pořádat doplňková setkání hráčů i dobrovolníků.

Personální náklady

Knihovník a dobrovolníci z řad stávající komunity

Počet člověkohodin

Vytvoření koncepce a plánování (10–15 hodin) – výběr vhodných RPG systémů pro ukázky (D&D, Dračí doupě, Fate, Storytelling)

Příprava materiálů (15–25 hodin) – návrh obsahu prezentace a scénáře ukázkové hry

- Tvorba prezentace (PowerPoint/Keynote/Google Slides) – text, grafika, obrázky
- Nastavení Discord serveru a vytvoření základních kanálů (pravidla, registrace, LFG – Looking for Group)

Marketing a propagace (5–10 hodin) – tvorba textů pro web, sociální média, lokální tisk

Realizační fáze 1 hod. (pro jedno úvodní sezení) – příprava sezení, projektoru, občerstvení

Finanční náklady (lektor, prostory, materiál, vybavení...)

Lektorem bude řadový knihovník

Náklady na občerstvení

Pořízení kostek a papírů pro hru – úvod se bude držet formou tzv. Pen & Paper verze

Prostory knihovny bez příplatku

Časový plán

Pro úspěšné budování komunity se plánuje jako doposud při organizaci Warhammer 40K hra jednou za čtrnáct dní, zpočátku realisticky nahlíženo 1x za měsíc

Vlastní doporučení

Záměrem celého projektu bude přilákat do knihovny teenagery či mladé dospělé, kteří už tak moc nečtou, ale přesto mají potřebu se sdružovat v komunitách. RPG hry rozvíjí komunikační schopnosti, posilují lidskou interakci a také budují návyk navštěvovat knihovnu i bez toho, aniž by byl kdokoli nucen si půjčovat knihy – čili vytvářejí z knihovny komunitní prostor zvláště pro tuto specifickou generaci mladých dospělých.

Celý projekt se zdá časově náročný, ale je třeba jej vnímat jako investici do budoucího rozvoje knihovny a s hráči jako perspektivními návštěvníky knihovny.

„DÖNER DIALOGY“ / „KEBAB DIALOGY“

Osvětové čtení v kebab bistrech pořádané městskou knihovnou, které zapojuje místní komunity v berlínské čtvrti Pankow

Popis

Knihovna má zpracované koncepční dokumenty Poslání a Diverzita. Knihovna dbá na maximální možný nízkoprahový přístup pro všechny. Všechny akce knihovny jsou zdarma. Akcí „Döner dialogy“ / „Kebab dialogy“ se zvyšuje prestiž knihovny a je také zapojena místní komunita.

Za přínos akce „Döner dialogy“ / „Kebab dialogy“ lze považovat poskytnutí prostoru pro mezikulturní interakci, zapojení „kebabu“ jako novodobého symbolu Německa jakožto kulturně rozmanité přistěhovalecké země a zároveň prezentaci knihovny a jejích služeb a přínosů pro společnost v rámci informační strategie.

Od července do listopadu 2023 představila Městská knihovna Pankow sérii kulturních akcí v kebabových bistroch ve čtvrti Pankow. Pod názvem „Döner dialogy“ / „Kebab dialogy“ proběhla inspirativní setkání v celkem 12 různých kebab bistroch. Na každou akci byli pozváni zajímaví hosté i moderátor, kteří nabídli pestrý program plný rozhovorů, čtení, koncertů, slam poetry a tance. V centru pozornosti byla témata jako historie kebabu, kebabová kultura a kultura jídla, identita, etnická hudba a tanec, postavení žen ve společnosti, filmové a komiksové umění.

Ze všech akcí knihovna připravila videoklip a 12 podcastů. Akce každoročně zdárně pokračuje.

Cílová skupina

Knihovna akcí oslovuje nejširší veřejnost, místní komunity žijící ve čtvrti Pankow. Akce se účastní lidé, kteří se o ní dozvěděli a cíleně ji navštíví, a zároveň lidé, kteří akci náhodně potkají při své návštěvě kebab bistra.

Oslovení cílové skupiny/propagace

Prostřednictvím propagace knihovny, města, médií, zúčastněných kebab bister

S jakým úspěchem se akce setkala, splnila jejich očekávání? Nějaké nečekané problémy/výsledky

Akce je v rámci knihovnické komunity vysoce ceněna za inovativní přístup ke službám knihoven. V místní čtvrti a celém městě akce rezonovala velmi pozitivně. V pilotním roce 2023 akci navštívilo na 200 účastníků a dalších cca 300 návštěvníků kebab restaurací se dostalo do kontaktu s akcí pořádanou knihovnou. Všechny akce jsou zdokumentovány prostřednictvím volně dostupného podcastu a videoklipu.

Doporučení z hostující organizace

Velmi se osvědčuje pořádat akce knihovny mimo její budovy, ve veřejném prostoru města, v parcích a v objektech spolupracujících organizací a spolků. Vyplácí se jít z knihovny ven naproti lidem.

Personální náklady

Dle rozsahu akce, cca dva lidé

Počet člověkohodin

Dle rozsahu akce: plánování a koordinace, organizace, komunikace, propagace, účast hostů a moderátorů

Finanční náklady (lektor, prostory, materiál, vybavení...)

Dle rozsahu akce, jedna restaurace obdrží cca 500 eur na krytí nákladů, účastníkům se rozdává jeden kebab zdarma

Časový plán

Příprava v rozsahu jednoho týdne

Vlastní doporučení

Sledovat nabídku Česko-německého fondu budoucnosti, německé knihovnické komunity a inspirativní Stadtbibliothek Pankow

KNIHOVNY JAKO PILÍŘE DEMOKRACIE

Autoři:

Vlastimil Kerl
Eva Hlavín
Lada Kabelová
Hana Šandová
Marie Janouchová
Jan Červinka

Redakce:

Veronika Chruščová

Korektury a překlad:

Langeo s.r.o.

Grafika:

Tomáš Rychlý

Vydalo Sdružení knihoven

ČR, z.s., Praha 2025

První vydání

ISBN: 978-80-53016-04-9

Česko-německý
fond budoucnosti

Deutsch-Tschechischer
Zukunftsfonds

Publikace vychází za podpory Česko-německého
fondu budoucnosti.

**MINISTERSTVO
KULTURY**

Projekt česko-německé knihovnické
spolupráce je podpořen
Ministerstvem kultury ČR v rámci
dotačního programu VISK 1.